

Najaarsrapportage

 gemeente Veendam

2022

Programmabegroting

Voorjaarsnota

Najaarsrapportage

Jaarstukken

Najaarsrapportage 2022

Inhoudsopgave

I. Raadsvoordracht.....	4
II. Besluitvorming.....	5
III. Financiële positie in één oogopslag/weerstandsvermogen en risicobeheer.....	6
IV. Ontwikkelingen Programmabegroting 2022.....	7
Programma 1 - Bestuur en organisatie.....	8
Programma 2 - Complete Parkstad.....	11
Subprogramma 2.1 - Sport.....	11
Subprogramma 2.2 - Cultuur.....	15
Subprogramma 2.3 - Jeugd/Onderwijs.....	17
Subprogramma 2.4 - Gezondheids(zorg).....	20
Subprogramma 2.5 - Bruisend centrum en levendige woonwijken.....	21
Programma 3 - Ruimte voor ondernemers.....	23
Programma 4 - Leefbaar, duurzaam, hoge kwaliteit.....	25
Subprogramma 4.1 - Kwaliteit voor de fysieke omgeving.....	25
Deelprogramma 4.1.1 - Ruimtegebruik, infrastructuur, beheer & onderhoud.....	25
Deelprogramma 4.1.2 - Milieu en duurzaamheid.....	30
Deelprogramma 4.1.3 - Toezicht en handhaving.....	32
Subprogramma 4.2 - Kwaliteit door participatie.....	35
Programma 5 - Financiën.....	39
V. Het overzicht van baten en lasten 2022.....	41
Wijzigingen per programma.....	42
VI. Wensenlijst.....	72
VII. Meerjarenbegroting grondexploitaties.....	75

I. Raadsvoordracht

Veendam, 7 november 2022

De raad,

Na het vaststellen van de begroting 2022 (november 2021) en de aanbieding van de Voorjaarsnota 2022 (juli) is nu de Najaarsrapportage het derde document in de beleidscyclus van 2022 gereed.

In dit document geven wij u in hoofdstuk III een actueel overzicht van de stand van zaken en ontwikkelingen van het lopende dienstjaar, waarbij in principe alleen de afwijkingen worden weergegeven. Daarbij geven wij uiteraard ook de financiële gevolgen van deze ontwikkelingen aan en op welke punten het nodig is de begroting 2022 aan te passen.

De gevolgen van zowel de mei- als septembercirculaire algemene uitkering zijn in de bijstellingen opgenomen. De ontwikkelingen en benodigde aanpassingen geven wij weer per programma.

In hoofdstuk VIII is de geactualiseerde Meerjarenbegroting grondexploitaties opgenomen.

Met inachtneming van het budgetrecht van uw raad stellen wij u voor de begroting 2022 aan te passen overeenkomstig de weergegeven mutaties op de programma's.

Voor zover de wijzigingen op de begroting 2022 doorwerking hebben naar de ontwerp begroting 2023 zijn deze daarin reeds verwerkt.

Per saldo ontstaat door deze aanpassingen op de begroting 2022 een nadeel van rond € 452.000,-. In hoofdstuk III treft u een samenvatting van de actualisatie aan inclusief een toelichting.

Wij stellen u voor het nadelig saldo in de Najaarsrapportage te onttrekken aan de algemene bestemmingsreserve (ABR).

Bij de jaarrekening 2022 zullen wij eindverantwoording afleggen over het beleid en de uiteindelijke realisatie van de budgetten.

Wij hopen dat voor u als raad(sleden) een relatief beknopt en leesbaar geheel is ontstaan, waardoor u zich een oordeel kunt vormen over de voortgang in dit lopende jaar.

Burgemeester en wethouders van Veendam,

B.H.M. Link, burgemeester

A. Castelein, secretaris.

II. Besluitvorming

De raad van de gemeente Veendam

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 oktober 2022,

Besluit

1. De begroting 2022 aan te passen conform de in de programma's aangegeven bijstellingen;
2. Het na de voorgestelde bijstellingen resterende nadelige begrotingssaldo van € 451.904,- te onttrekken aan de Algemene Bestemmingsreserve (ABR);
3. Een krediet € 13.500,- beschikbaar te stellen ten behoeve van de realisatie van Urnamenten op begraafplaats Buitenwoelhof (zie programma 4.1.1);
4. Een krediet van € 240.000,- beschikbaar te stellen voor de aankoop- en sloopkosten van het pand Boven Oosterdiep 39 (zie programma 2.5) ;
5. De kredieten in het kader van het Leer- en Sport bij (en beschikbaar) te stellen zoals omschreven in programma 2.3;
6. De beschikbaar gestelde middelen voor overige onderzoeken en promotie in relatie tot woonlocaties beschikbaar te houden totdat ze zijn uitgevoerd;
7. De (nieuwe) grondexploitaties Golfkop en Kuifreiger-Grote Zilverreiger vast te stellen;
8. Akkoord te gaan met de her-calculaties van het grondbedrijf 2022;
9. Een (nieuwe) reserve Winkelcentrum Wildervank te vormen;
10. Een (nieuwe) reserve Doorontwikkeling Borgerswold te vormen;
11. De najaarsrapportage 2022 voor het overige voor kennisgeving aan te nemen.

Besloten in de openbare vergadering van 7 november 2022

De raad voornoemd,

Voorzitter,

Griffier,

III. Financiële positie in één oogopslag/weerstandsvermogen en risicobeheer

Na actualisatie van de begroting 2022 resteert een negatief saldo van € 451.904,-. Voorgesteld wordt om dit bedrag ten laste te brengen van de Algemene Bestemmingsreserve.

In hoofdstuk V worden de wijzigingen weergegeven. Het betreft aanpassingen met een incidenteel of structureel karakter. Sommige daarvan zijn budgettair neutraal en hebben geen invloed op het saldo van de Najaarsrapportage. Aanpassingen met een structureel karakter zijn reeds verwerkt in de primitieve begroting 2023. Een en ander blijkt uit de toelichtingen in hoofdstuk V.

De wijzigingen die invloed hebben op het saldo betreffen de volgende onderdelen.

Programma	Lasten	Baten	Saldo (- = voordeel)	Nadeel/ voordeel
1.0.0 - Bestuur en organisatie	78.500	0	78.500	N
1.0.0 - Bestuur en organisatie	0	215.000	-215.000	V
2.3 - Jeugd/onderwijs	33.632	0	33.632	N
2.4 - (Gezondheids)zorg	2.100.000	0	2.100.000	N
2.5 - Bruisend centrum en levendige woonwijken	0	150.000	-150.000	V
4.1.1 Ruimtegebrek, infrastructuur en beheer & onderhoud	129.000	0	129.000	N
4.1.1 Ruimtegebrek, infrastructuur en beheer & onderhoud	0	4.930	-4.930	V
4.1.1 Ruimtegebrek, infrastructuur en beheer & onderhoud	0	60.000	-60.000	V
Lokale heffingen	60.000	0	60.000	N
Algemene uitkeringen	0	1.492.765	-1.492.765	V
Algemene uitkeringen	0	341.533	-341.533	V
Overhead	50.000	0	50.000	N
Reserves	265.000	0	265.000	N
Totaal mutaties per programma	2.716.132	2.264.228	451.904	N

Vanwege de invoering van het woonplaatsbeginsel voor de jeugdhulp wordt binnen het Sociaal Domein rekening gehouden met een extra last van € 2,1 miljoen. In hoeverre deze extra lasten zullen worden gecompenseerd vanuit het Rijk is nog niet duidelijk. Op landelijk niveau betreft dit een herverdeeleeffect, die middels verdeelmaatstaven en compensatieregelingen onderdeel gaan uitmaken van het gemeentefonds.

De effecten van de meicirculaire (nog niet ontvangen ten tijde van het opstellen van de Voorjaarsnota) en de septembercirculaire maken onderdeel uit van de actualisatie en resulteren in een voordeel van ca € 1,8 miljoen.

De overige aanpassingen bedragen per saldo € 0,2 miljoen nadelig.

IV. Ontwikkelingen Programmabegroting 2022

In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen die zich hebben voorgedaan nadat de Voorjaarsnota in juli 2022 is vastgesteld.

De ontwikkelingen zijn weergegeven per (deel) programma, conform de programma-indeling begroting 2022.

Per programma zijn onderwerpen opgegeven, die daaronder vallen. Daarbij is per onderwerp vermeld wat u wilt bereiken. Onder het kopje "ontwikkelingen" geven wij aan wat we gedaan hebben om uw doel te bereiken.

Per (deel) programma wordt een gecomprimeerd inzicht gegeven van de voorgestelde wijziging van baten en lasten, die annex zijn aan het programma. Veelal betreft dit een optelsom van meerdere wijzigingen. In hoofdstuk V treft u gedetailleerde onderbouwingen aan, inclusief een toelichting.

Programma 1 - Bestuur en organisatie

Het programma Bestuur en Organisatie heeft betrekking op het functioneren van de bestuursorganen (burgemeester, college en raad) van de gemeente en de relaties tussen die bestuursorganen, de burger en het bedrijfsleven. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn: bestuurlijke samenwerking, dienstverlening en voorlichting en communicatie.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Bestuurlijke samenwerking

Wat willen we bereiken?

De geheel zelfstandige gemeente wil inzet plegen om de verhouding met de gemeente Pekela na de ontvlechting van de Kompanjie goed te houden. Daarnaast biedt de nieuwe situatie de mogelijkheid meer energie te steken in het versterken van de brede regio. Wij willen kijken welke mogelijkheden het thematisch deel van het Nationaal Programma en de Regio Deal kunnen bieden voor het versterken van de (economische) ontwikkelingen van Oost Groningen. Onze voorkeur gaat ernaar uit dat deze gelden duurzaam worden ingezet met een hoog rendement voor de gehele regio. Voorts willen wij ons duidelijk profileren als een goede woonplaats voor woningzoekenden in de provincie en vestigingsplaats voor bedrijven. Zowel de interne samenwerking met Raad en College als de externe samenwerking met omliggende gemeenten zullen we intensiveren en staan hoog in het vaandel (het zogenaamde "Stadtelandsdenken"). Maar zeker ook de samenwerking met onze inwoners, het bedrijfsleven en verenigingen. Het in een vroeg stadium betrekken bij het maken van beleid is van groot belang.

Ontwikkelingen 2022

Extern gerelateerde ontwikkelingen:

- Er vindt uitwerking plaats van de Strategische Agenda Groningen;
- De Regiodeal wordt voortgezet;
- De samenwerking in triple helix verband voor de hele provincie wordt opgepakt.

Intern gerelateerde ontwikkelingen:

- Nadere uitwerking van het thema 'bestuurscultuur' (met items burgerparticipatie, dienstverlening en omgangsvormen) op basis van het richtinggevende debat (april 2022).

Gerelateerde beleidsproduct(en): 005.

Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

- Goed meetbare en effectieve dienstverlening naar inwoners.
- Laagdrempelige bereikbaarheid en communicatie.

Ontwikkelingen 2022

Er wordt blijvend gewerkt aan het opstellen van meer vraag en antwoordcombinaties, zodat de vraagsteller in de meeste gevallen direct voorzien kan worden van een antwoord op de vraag. Er is ook gewerkt aan het dichter naar elkaar toebrengen van de verschillende communicatiekanalen, zoals de gemeentelijke website, receptie, telefoon, sociale media en e-mail. De informatie die via deze kanalen naar buiten gaat komen steeds meer overeen.

Er wordt daarnaast gewerkt aan het verbeteren van de dienstverlening, door middel van het gedachtegoed hostmanship. Vanuit dit gedachtegoed worden er meerdere projecten opgepakt, zoals het beter ontvangen van nieuwe inwoners, waaronder het opnieuw organiseren van de rondrit voor nieuwe inwoners, die in het najaar van 2022 weer plaats gaat vinden.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 003.

Basisregistraties

Wat willen we bereiken?

Voor een goede dienstverlening en efficiënte bedrijfsvoering is het beschikbaar hebben van de juiste informatie op de juiste plaats van cruciaal belang. Met behulp van de basisregistraties wordt invulling gegeven aan het principe van eenmalige inwinning en meervoudig gebruik van die gegevens. Voor de gemeente Veendam zijn alle wettelijk verplichte basisregistraties ingevoerd en wordt doorlopend aan de kwaliteit van de registraties gewerkt. Verder wordt het gebruik van de basisregistratie breder ondersteund en toegepast om zodoende de dienstverlening op een hoger niveau te brengen en het uitvoeringsproces efficiënter te maken.

Ontwikkelingen 2022

Vanuit het ministerie van Binnenlandse zaken is een positieve beoordeling ontvangen voor het beheer van onze basisregistraties.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 003.

Communicatie

Wat willen we bereiken?

Inwoners, ondernemers en bezoekers actief betrekken bij het ontwikkelen van gemeentelijk beleid. Daardoor creëren we een zo groot mogelijk draagvlak. We willen de afstand tussen inwoners en gemeentebestuur verkleinen door proactieve communicatie en transparantie over bestuurlijke aangelegenheden, raadsinformatie en besluitvorming.

Ontwikkelingen 2022

Communicatie adviseert en ondersteunt in het actief betrekken van de omgeving. Dit wordt gedaan door een gerichte inzet van bestaande en nieuwe communicatiemiddelen (online en offline). Er wordt per beleidsterrein gekeken wat hierin de mogelijkheden zijn. Communicatiemiddelen worden ingezet voor verschillende onderwerpen, zowel wettelijk als informatief. Er wordt actief gebruik gemaakt van social media.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 002.

Bezwaar, beroep en klachten

Wat willen we bereiken?

De bezwaarprocedure leidt zo goed mogelijk tot een oplossing voor het tussen de burger en het bestuur ontstane geschil. De bezwaarprocedure is laagdrempelig en eenvoudig. De bezwaarprocedure kent een uitkomst die – tegen minimale kosten en met maximale snelheid – in de ogen van de bezwaarmaker acceptabel is, mede gezien in het licht van de daarvoor gevolgde procedure.

Ontwikkelingen 2022

Er is een gesprek geweest met de commissie en het college op basis van de jaarrapportage waarbij is afgesproken dat er een tijdige aanreiking plaatsvindt van de relevante documenten, er een tijdige uitspraak komt en dat de commissie nader wordt geïnformeerd over de afloop van vervolprocessen.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 001.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	369.020	369.020	215.000	584.020
Lasten	3.092.464	3.282.598	78.500	3.361.098
Subtotaal Programma 1.0	-2.723.444	-2.913.578	136.500	-2.777.078
Onttrekking aan reserves (Baten)	96.123	96.123		96.123
Toevoeging aan reserves (Lasten)	1.500.000	1.500.000		1.500.000
Subtotaal mutaties reserves	-1.403.877	-1.403.877		-1.403.877
Geraamd resultaat programma 1.0	-4.127.321	-4.317.455	136.500	-4.180.955

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Programma 2 - Complete Parkstad

In de toekomstvisie is aangegeven dat we op het fundament van het verleden door willen groeien naar een 'complete Parkstad'. Een plaats waar de inwoners trots op kunnen zijn. Een gemeente met een aantrekkelijk en bruisend centrum en mooie, leefbare wijken. En een gemeente met een verzorgingsgebied van ongeveer 40.000 inwoners, waarvoor een compleet pakket van voorzieningen aanwezig is. In dit programma zijn verschillende van deze voorzieningen in samenhang met elkaar opgenomen.

Subprogramma 2.1 - Sport

Het onderhouden en faciliteren van activiteiten op het gebied van sport worden in dit deelprogramma opgenomen.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Sportparticipatie

Wat willen we bereiken?

Sport is voor iedereen toegankelijk.

Ontwikkelingen 2022

- Op 4 maart is de Skills Garden op het Leer- en Sportpark (LSP) officieel in gebruik genomen. Na de openingshandeling waren er verschillende demonstraties van sportverenigingen en sportaanbieders en aansluitend kon jong en oud zelf kennismaken met de Skills Garden door verschillende sportieve challenges te doen. Naar schatting waren er op 4 maart 2.500 bezoekers en deelnemers.
- Sinds de ingebruikname van de Skills Garden kunnen kinderen en jongeren op dinsdag- en donderdagmiddag een BMX of step lenen om gebruik te kunnen maken van de pumptrack.
- Donderdag 31 maart heeft er voor het eerst sinds de COVID-19 periode weer een verenigingsavond op het Henk Nienhuis stadion plaatsgevonden. Dit keer stond de avond in het teken van subsidies. Ben Moonen van sportsubsidies.nl heeft de aanwezige bestuursleden alles verteld over de verschillende subsidies en fondsen voor sportaanbieders. Bijna alle sportverenigingen waren vertegenwoordigd.
- De maand april stond in het teken van Fit Start, alle inwoners in de leeftijdscategorie 60 tot en met 70 jaar uit de gemeente Veendam zijn uitgenodigd om deel te nemen aan het beweeg- en leefstijlproject. Inwoners kregen een fittest aangeboden met aansluitend een adviesgesprek. Meer dan 120 mensen hebben deelgenomen aan de fittesten.
- Op 1 juli is het Leer- en Sportpark officieel geopend met een Kennis- en inspiratiedag. Na het welkomstwoord door Burgemeester Berry Link konden de genodigden luisteren naar sprekers als Gerard Kemkers, bedenker van het ASM-concept René Wormhoudt en professor Erik Scherder. Na de officiële openingshandeling kregen de aanwezigen een rondleiding over het Leer- en Sportpark en was er ruimte om te netwerken.

Er waren meer dan 100 deelnemers vanuit andere gemeenten, onderwijsinstellingen, gezondheidszorg, landelijke sportkoepel organisaties, etc.

- Er is uitvoering gegeven aan de ambities opgenomen in het Lokaal Sportakkoord. In afstemming met de kerngroep zijn onder andere de volgende projecten georganiseerd of opgezet:
  - De pilot 'Veendam Beweegt Sportfonds' is gestart. Inwoners uit de gemeente Veendam die niet de financiële middelen hebben om de contributie voor een sport- of cultuuractiviteit te kunnen betalen kunnen een aanvraag indienen bij het fonds.
  - Van 16 tot en met 22 mei heeft de eerste editie van de Veendammer Sportweek plaatsgevonden. In de gemeente werden driehoeksreclame borden geplaatst om inwoners te stimuleren om kennis te maken met één van de vele sporten.
  - HSV The Blokes, SV Veendam Atletiek en TPC Veendam hebben uitvoeringsbudget toegekend gekregen voor het organiseren van sportstimuleringsactiviteiten.
- In de zomervakantie is uitvoering gegeven aan het project 'Kies je Vakantieactiviteit', een project opgenomen in het uitvoeringsplan van de Gezondheidsnota 'Samen gezond in Veendam'. Gedurende de zomervakantie konden kinderen deelnemen aan verschillende sportieve activiteiten. Honderden kinderen uit Veendam hebben deelgenomen aan de activiteiten.
- Voor senioren wordt op de laatste vrijdag van de maand een activiteit georganiseerd om inwoners laagdrempelig kennis te laten maken met bewegen. Inwoners hebben onder andere deel kunnen nemen aan een fietstocht, een puzzelwandel tocht, een circuittraining en een training bij de Athlete Club.
- Voor inwoners die deelnemen aan het project de Gecombineerde Leefstijl Interventie is de mogelijkheid gerealiseerd om wekelijks deel te kunnen nemen aan een gratis beweegles. Het doel van de lessen is om mensen vertrouwen te geven zodat ze uiteindelijk kunnen aansluiten bij het reguliere sportaanbod.
- Er is een nieuw verhuursysteem in gebruik genomen voor de verhuur van de sportaccommodaties. Door gebruik te maken van dit nieuwe systeem is het ook mogelijk om een koppeling te maken met de informatiezuilen op het LSP.
- Field management buitensportaccommodaties is uitgevoerd aan de hand van het jaarplan waarin de benodigde werkzaamheden voor het onderhoudsniveau (normen bonden en NOC*NSF) zijn vermeld. Door invloed van gebruik, klimaat en natuur is regelmatig van dit plan afgeweken. De marktontwikkelingen en inflatie zorgen ervoor dat de budgetten hiervoor onder druk komen te staan of worden overschreden
- In Borgerswold is het "Veenjagerspad" (een beweeg- en beleefpad) aangelegd en geopend op 30 juni 2022. Kinderen en ook volwassenen uit Veendam en de regio kunnen hier op een leuke en speelse manier in beweging komen of sporten.

Tropiqua

Wat willen we bereiken?

Tropiqua waar mogelijk verduurzamen en optimaal exploiteren. Verder willen we met Tropiqua goede zwem- en recreatiemogelijkheden aanbieden. We vervullen voor met name het recreatieve deel een regiofunctie.

Ontwikkelingen 2022

- We zijn in 2022 begonnen met de inrichting van het nieuwe kassasysteem inclusief toegangspoortjes. Bezoekers kunnen vanaf oktober 2022 online een entree kaartje kopen, online hun abonnement verlengen of online hun zwemleskaart opwaarderen, waardoor er een snelle doorstroming is bij de kassa ontstaat. Met dit nieuwe systeem wordt er gelijk geregistreerd hoeveel bezoekers er in gaan, maar ook hoeveel er uit gaan. Hierdoor is het altijd mogelijk om exact te zien hoeveel mensen er in het zwembad verblijven.
- In 2022 is er nieuwe onderwaterverlichting geplaatst, zodat het badpersoneel nog beter kan zien wat er in en onder water gebeurt. Deze nieuwe verlichting past uitstekend binnen de modernisering en in het veiligheidsbeleid van Tropiqua.
- Verder wordt de Finse Sauna vervangen en worden diverse speelelementen uit het peuterbad vernieuwd.

Leer- en Sportpark

Wat willen we bereiken?

Het realiseren van een eigentijds, duurzame en toekomstbestendige Leer- en Sportpark. Daarmee wordt een gezonde leefomgeving gecreëerd die met de onderwijs- en sportvoorzieningen bijdraagt aan talentontwikkeling van de leerlingen.

Ontwikkelingen 2022

- Het sport gedeelte van het LSP is 1 juli 2022 officieel in gebruik genomen en velen vinden de weg naar het park om te sporten, bewegen of genieten van de activiteiten.
- Alle werkzaamheden zijn begin dit jaar afgerond en bevinden zich tot half november in de garantie/onderhoudsperiode.
- Ondanks het camera toezicht worden de Skills Garden soms toch verkeerd gebruikt en is er vandalisme. Hier wordt aangifte of melding van gedaan bij de politie en Boa's. Helaas is niet altijd duidelijk wie het zijn wanneer dit wel het geval is worden deze personen daar op aangesproken. Door het vandalisme moeten we rekening houden met extra onderhoudskosten en werkzaamheden ter voorkoming hiervan.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 530 en 531.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten	1.372.091	1.392.091	405.134	1.797.225
Lasten	4.012.246	4.129.522	862.302	4.991.824
Subtotaal Programma 2.1	-2.640.155	-2.737.431	-457.168	-3.194.599
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves				
Geraamd resultaat programma 2.1	-2.640.155	-2.737.431	-457.168	-3.194.599

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Subprogramma 2.2 - Cultuur

Veendam beschikt over uitstekende voorzieningen op het gebied van cultuur, recreatie en toerisme. Met name het cultuur- en congrescentrum van Beresteyn, waarin het theater, de bibliotheek, de muziek-, dans- en theaterschool (MDT) en het Veenkoloniaal Museum zijn opgenomen is een parel in het centrum. Het cultureel klimaat is daardoor heel positief. Er is een levende popcultuur en een bruisend muziekklimaat in het centrum, waarin ook Stichting Bogdike een grote rol vervult. Op kunstgebied is de “broedplaats” de Turfcentrale heel belangrijk. Het cultuurbeleid is gericht op behoud van deze voorzieningen en optimalisering van de prestaties. Het onderhouden van faciliteiten en het stimuleren van activiteiten op het gebied van cultuur, recreatie en toerisme worden opgenomen in dit deelprogramma.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Cultuurbeleid

Wat willen we bereiken?

Kunst en cultuur dichterbij inwoners brengen.

Ontwikkelingen 2022

In het voorjaar van 2022 is het Cultuurplatform Veendam in opdracht van CultuurLoket/VRIJDAG (Provincie Groningen) gestart. Cultuurcentrum van Beresteyn heeft met gebruik van het platform in augustus het Zomerfestival georganiseerd wat een substantiële bijdrage heeft geleverd aan zowel de integrale samenwerking van de huisgenoten binnen het cultuurcentrum als de samenwerking van het van Beresteyn met het (amateur)kunstveld van Veendam.

Tevens hebben kunst- & culturele instellingen in 2022 opnieuw aanvragen voor compensatie in kunnen dienen ten behoeve van corona noodsteun .

Gerelateerde beleidsproduct(en): 510, 511, 540, 541 en 580.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022		
Baten	679.621	679.621	-	679.621
Lasten	2.906.637	3.074.282	-	3.074.282
Subtotaal Programma 2.2	-2.227.016	-2.394.661	-	-2.394.661
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves				
Geraamd resultaat programma 2.2	-2.227.016	-2.394.661		-2.394.661

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Subprogramma 2.3 - Jeugd/Onderwijs

Het deelprogramma Jeugd/Onderwijs bevat de (rand)voorwaarden voor het opgroeien en opvoeden van alle jeugdigen en het geven van onderwijs. De voorwaarden hebben betrekking op het preventief jeugdbeleid: het ondersteunen bij het opgroeien en opvoeden, onderwijshuisvesting, de verschillende vormen van onderwijs, leerplicht en volwasseneneducatie.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Onderwijs

Wat willen we bereiken?

Goed onderwijs in onze gemeente.

Ontwikkelingen 2022

Onderwijs voor Oekraïne

De oorlog in Oekraïne heeft ertoe geleid dat er vanaf maart 2022 Oekraïense vluchtelingen in Veendam wonen. Oekraïense kinderen hebben recht op onderwijs. Gemeente Veendam heeft zich ingezet om voor alle Oekraïense vluchtelingen onderwijs te organiseren.

Versterking samenwerking jeugdzorg en onderwijs

In 2022 is er ingezet op de versterking van de samenwerking tussen jeugdzorg en onderwijs door de inzet van:

- extra schoolmaatschappelijk werk op de Winkler Prins;
- jeugdhulp op school (JOS) op basisscholen Noorderbreedte en De Kern;
- jeugdhulp bij de Visvijver bij KC (kindcentrum) Westerwinde;
- najaar: start van een BSO+-*pilot* (plusopvang) uitgevoerd door Prokino Kinderopvang Veendam.

Inzet op VVE-kwaliteit

We hebben met middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) extra middelen ingezet om de kwaliteit van Vroeg- en Voorschoolse Educatie te verbeteren. Het betreft een tijdelijk traject dat loopt van januari 2022 tot juni 2023. Hierbij zetten we in op:

- het vormgeven van een effectievere 'warme overdracht' van voorschool naar het basisonderwijs;
- eenduidige VE-kwaliteitsafspraken tussen de GGD en de peuteropvang;
- het verbinden van het voorschoolse onderwijs met jeugdzorg & welzijn.

Leer- en Sportpark (LSP) -nieuw- en verbouw Winkler Prins

Wat willen we bereiken?

Samen met het schoolbestuur van de Winkler Prins realiseren van een eigentijdse, duurzame en toekomstbestendige Leer- en Sportpark. Daarmee wordt een gezonde leefomgeving gecreëerd, die met de onderwijs- en sportvoorzieningen bijdraagt aan talentontwikkeling van de leerlingen. Bij deze ontwikkeling worden twee deelprojecten onderscheiden; de herinrichting van het sportpark aan de Langeleege (zie ook par 2.1) en de nieuw- en verbouw van de Winkler Prins aan de Raadsgildenlaan. Binnen het deelproject nieuw- en vernieuwbouw Winkler Prins vindt voorbereiding en uitvoering plaats van de nieuwbouw van het gebouw voor het brugjaar en het VMBO. De vernieuwbouw betreft het opwaarderen van het hoofdgebouw.

Ontwikkelingen 2022

Voor 2022 is nog steeds voorzien dat de uitvoering van fase 2c, de vernieuwbouw van het hoofdgebouw aan de Raadsgildenlaan 1, gerealiseerd zal zijn. De nieuwbouw van de Winkler Prins (WP) is gereed. In 2021 zijn fase 2a en 2b, respectievelijk het VMBO kader basis-gebouw en het “Brug-gebouw” opgeleverd. Na de aanbesteding van de werkzaamheden voor de vernieuwbouw, eind 2021, was de verwachting dat alle fases, inclusief de herverkaveling van de sportvelden en het Athletic Skills Model (ASM), konden worden uitgevoerd binnen het beschikbare budget voor het (totaalproject) LSP. Zoals in de Voorjaarsnota al is gemeld, bleek in december 2021 dat de oorspronkelijke spouwankers in de gevels van het hoofdgebouw en van de gymzalen moesten worden vervangen door “chemische” (renovatie) spouwankers. Dit was niet voorzien en het gevolg was een vertraging in de planning en meerkosten, waarvan het op dat moment ongewis was of deze waren op te vangen binnen het totaal budget voor het LSP. Zoals het er (op moment van schrijven) naar uitziet, in de afrondende fase van de uitvoering vernieuwbouw en het gerealiseerde deel van het fietspad Korteleege (binnen de werkgrenzen van het LSP), lijkt het financiële resultaat van het gehele project binnen het beschikbaar gestelde budget uit te komen. Het uiteindelijke (project) resultaat zal, na afwikkeling van de werkzaamheden, naar verwachting in het voorjaar 2023, bekend worden gemaakt door middel van een separate eindrapportage.

Voortijdig School Verlaten en Regionaal Meld- en Coördinatiepunt

Wat willen we bereiken?

Schoolverzuim willen we zoveel mogelijk voorkomen. Kinderen met schoolverzuim verslechteren hun perspectieven op goede deelname in de samenleving voor de rest van hun leven.

Ontwikkelingen 2022

Nog steeds merken we de effecten van Corona op onze kinderen en jongeren. Er zijn meer jongeren gestopt met hun opleiding vanwege psychische problemen. Ook zien we dat er meer kinderen vastlopen in hun ontwikkeling, omdat er geen ondersteuning beschikbaar is i.v.m. de wachtlijsten. Veel jongeren zijn vroegtijdig gestopt met hun opleiding omdat ze liever gaan werken. Een groot deel kiest hier tijdelijk voor, omdat door Corona het naar school gaan te pittig was. Deze jongeren doen later vaak weer een beroep doen op het RMC omdat ze dan toch weer een opleiding willen gaan volgen. In schooljaar 2022-2023 is er nog extra ondersteuning beschikbaar voor zowel het team Leerplicht als het RMC.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 420, 422, 430, 440, 442, 480, 482 en 650.

Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Voldoende en adequate huisvesting voor alle scholen (waar we wettelijk voor verantwoordelijk zijn) in onze gemeente.

Ontwikkelingen 2022

Er is de afgelopen tijd gewerkt aan het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor onderwijshuisvesting. Dit plan wordt eind 2022 aangeboden aan de gemeenteraad ter vaststelling. Op basis van het IHP wordt een uitvoeringsplan voor vier jaar opgesteld.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 421, 423, 431, 441 en 443.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	1.686.161	2.535.756	209.007	2.744.763
Lasten	3.778.894	4.592.547	248.564	4.841.111
Subtotaal Programma 2.3	-2.092.733	-2.056.791	-39.557	-2.096.348
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves	-	-	-	-
Geraamd resultaat programma 2.3	-2.092.733	-2.056.791	-39.557	-2.096.348

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Subprogramma 2.4 - Gezondheids(zorg)

Met het programma Complete Parkstad / Gezondheids(zorg) willen we er aan bijdragen dat onze inwoners actief en zo lang mogelijk zelfstandig mee blijven doen in onze samenleving. Het is daarbij belangrijk dat er voldoende voorzieningen in de directe omgeving zijn en dat er mensen in de buurt zijn die helpen. Waar nodig moet toegankelijke en toereikende professionele ondersteuning en zorg zijn. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) speelt daarbij een cruciale rol.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Welzijn

Wat willen we bereiken?

Wij willen dat Veendamers zich gezond voelen en naar vermogen meedoen in de samenleving.

Ontwikkelingen 2022

Het uitvoeringsprogramma lokaal gezondheidsbeleid wordt inmiddels uitgevoerd. Vanuit de regiodeal pijler gezondheid worden diverse projecten uitgevoerd en zijn nieuwe projecten in voorbereiding.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 714 en 715.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	1.976.043	2.056.543	1.772.162	3.828.705
Lasten	28.244.886	28.978.957	4.041.229	33.020.186
Subtotaal Programma 2.4	-26.268.843	-26.922.414	-2.269.067	-29.191.481
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves	-	-	-	-
Geraamd resultaat programma 2.4	-26.268.843	-26.922.414	-2.269.067	-29.191.481

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Subprogramma 2.5 - Bruisend centrum en levendige woonwijken

Dit deelprogramma betreft de advisering en ontwikkeling op het gebied van de ruimtelijke ordening en volkshuisvesting binnen de gemeente. Het betreft advisering over rijksplannen, provinciale plannen en nota's op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en in het bijzonder het vertalen van deze veelal strategische visies naar gemeentelijk niveau.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Woonwijken

Wat willen we bereiken?

Geschikte en passende woonruimte voor iedereen, aansluitend bij de eigen behoefte en op vraag.

Ontwikkelingen 2022

Woonvisie

Nadat een aantal adviesbureaus met expertise op het gebied van woonvisies is gevraagd om offerte uit te brengen om een nieuwe woonvisie voor gemeente Veendam op te stellen, wordt/is in het najaar 2022 opdracht verleend tot het opstellen van een nieuwe woonvisie.

Actualisatie van de huidige woonvisie uit 2019 is niet voldoende. Gewijzigde bevolkingsprognoses (2020), recente inzichten op basis van regionaal woningmarktonderzoek (2022) en nieuwe wet- en regelgeving (zoals de Omgevingswet) maken het nodig om een nieuwe woonvisie op te stellen.

De huidige woonvisie loopt af per eind 2022. De nieuwe woonvisie zal dan nog niet vastgesteld zijn.

Om in 2023 zolang deze woonvisie er nog niet is wel medewerking te kunnen krijgen van de provincie bij ruimtelijke procedures voor woningbouwplannen, is formele verlenging nodig van de looptijd van de huidige woonvisie tot het moment dat de nieuwe woonvisie er ligt.

Nationale Woon- en Bouwagenda/regionale woondeal

Het landelijk tekort aan woningen is voor het Rijk aanleiding de regie op de volkshuisvesting te hernemen. Via het maken van prestatieafspraken wil het Rijk ervoor zorgen dat iedere betrokken partij zijn/haar deel van de taak en verantwoordelijkheid draagt voor het bouwen van voldoende en betaalbare nieuwbouwwoningen. Dit staat beschreven in de Nationale Woon- en Bouwagenda (NWBA).

De provincie Groningen heeft na afstemming met gemeenten en corporaties een bod uitgebracht aan het Rijk voor prestatieafspraken. Hierbij zijn ook randvoorwaarden benoemd voor het kunnen realiseren van de woningbouwopgave, zoals belemmeringen bij procedures wegnemen en ontsluitingsvraagstukken/bovenplanse infrastructuur problemen oplossen door financiële rijksbijdragen. Op basis van het bod worden naar verwachting in oktober 2022 bestuurlijke afspraken gemaakt over de woningbouw tussen de provincie Groningen en het rijk. Het streven van de provincie is om voor 31 december a.s. deze afspraken vertaald te hebben in regionale woondeals met gemeenten en regio's.

Extra opgaven wonen 2022/2023

Voor beleidsvorming en -uitvoering op het terrein van wonen staat er in 2022/2023 veel op stapel. Er wordt extra ingezet op beleidsvorming (nieuwe woonvisie, diverse kaders op deelthema's wonen zoals actualisatie toetsingskader wonen, regionale woonzorgvisie, uitwerking middellange en lange termijn van uitvoeringsprogramma Noordwest/1^e uitvoering van maatregelen) en uitvoering van beleid (cofinanciering van rotte kiezenaanpak, organisatie woonbeurzen en startersdag).

Centrum Veendam

Wat willen we bereiken?

Behoud en versterking van de positie van het centrum als regionaal verzorgend winkelgebied.

Ontwikkelingen 2022

Er zijn geen relevante ontwikkelingen te melden.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 820, 821, 822, 823 en 830.

Wat mag het kosten

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	5.244.414	6.033.545	2.733.316	8.766.861
Lasten	6.670.576	7.966.996	1.192.018	9.159.014
Subtotaal Programma 2.5	-1.426.162	-1.933.451	1.541.298	-392.153
Onttrekking aan reserves (Baten)	28.000	28.000		28.000
Toevoeging aan reserves (Lasten)	12.058	12.058	700.000	712.058
Subtotaal mutaties reserves	15.942	15.942	-700.000	-684.058
Geraamd resultaat programma 2.5	-1.410.220	-1.917.509	841.298	-1.076.211

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Programma 3 - Ruimte voor ondernemers

De geografische ligging van Veendam biedt perspectief aan ondernemers. De verdubbeling van de N33 en de herstelde treinverbinding met Groningen biedt economische kansen, zowel voor het kernwinkelgebied in het centrum, voor bedrijventerreinen, als voor toerisme.

In dit programma besteden we daarom aandacht aan het versterken van het ondernemersklimaat voor het hoofdwinkelcentrumgebied en de Industriegebieden en de daarmee gepaard gaande werkgelegenheid.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Ondernemersklimaat: Centrum

Wat willen we bereiken?

Wij willen het compacte centrumgebied in Veendam met een aantrekkelijk winkelvestigingsklimaat en voor inwoners en bezoekers aantrekkelijke entourage behouden en versterken. We willen een sterke en duurzame winkelstructuur met een zo compleet mogelijk aanbod voor zo veel mogelijk inwoners op loop- en fietsafstand (laagdrempelig, comfort en beperking onnodige automobilititeit).

We willen een gezond ondernemersklimaat scheppen, waarin marktpartijen kunnen en willen investeren (ontwikkelingsgericht met ruimte voor kwaliteit en innovatie). Het rijke cultureel erfgoed (waaronder scheepvaart en industrieel erfgoed) van Veendam en de Veenkoloniën is een inspiratiebron voor verdere ontwikkeling van recreatie en toerisme.

Ontwikkelingen 2022

Er zijn geen relevante ontwikkelingen te melden.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 310.

Ondernemersklimaat: Industrie

Wat willen we bereiken?

De aanwezigheid van Groningen Railport en de verbeterde infrastructuur, zoals de N33, maakt het aantrekkelijk voor bedrijven om zich te vestigen op Veendammer bedrijventerreinen. Die worden in samenwerking met het bedrijfsleven en andere partners beheerd.

Ontwikkelingen 2022

De Stichting Parkmanagement Veendam is opgeheven.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 320.

Werkgelegenheid/Bedrijfsinvesteringen

Wat willen we bereiken?

Het economisch beleid van de gemeente richt zich op het behoud en de bevordering van werkgelegenheid. Onze inzet is gericht op behoud versterking en uitbreiding van de bestaande werkgelegenheid in onze gemeente.

Ontwikkelingen 2022

De verkoop van bedrijventerreinen in Veendam heeft inmiddels de hoogste prioriteit gekregen. Op dit moment zijn er met relatief veel ondernemers contacten over de verkoop van grond op onze bedrijventerreinen. Er zijn ook al een aantal concrete afspraken gemaakt over enkele kavels. Daarbij wordt geprobeerd zoveel mogelijk maatwerk te leveren. Dat de vraag naar kavels toe is genomen komt doordat er weinig bestaand te huur of te koop worden aangeboden. Bovendien zijn elders steeds minder of zelfs in sommige plaatsen geen kavels meer te koop. De vooruitzichten lijken mede daardoor positief. En dat houdt in dat bestaande bedrijven hun vleugels verder uit kunnen slaan en dat een aantal ondernemers van elders zich in Veendam zullen gaan vestigen. Wij voorzien dat de vraag naar arbeidskrachten hierdoor verder zal toenemen. De toenemende vraag is verwerkt in de actualisatie meerjarenbegroting grondexploitaties.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 320.

Wat mag het kosten

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná	Voorgestelde	Begroting na
	2022	wijziging 2022	wijzigingen najaarsrapportage 2022	verwerking najaarsrapportage 2022
Baten	396.512	511.334	-	511.334
Lasten	367.658	644.558	199.037	843.595
Subtotaal Programma 3.0	28.854	-133.224	-199.037	-332.261
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves	-	-	-	-
Geraamd resultaat programma 3.0	28.854	-133.224	-199.037	-332.261

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Programma 4 - Leefbaar, duurzaam, hoge kwaliteit

Onder dit programma vallen de sub programma's 4.1 'Kwaliteit voor de fysieke omgeving' en 4.2 'Kwaliteit door participatie'.

Subprogramma 4.1 - Kwaliteit voor de fysieke omgeving

Binnen sub programma 4.1 zijn drie deel programma's opgenomen:

- 4.1.1 Ruimtelijk gebruik, infrastructuur en beheer en onderhoud.
- 4.1.2 Milieu en duurzaamheid.
- 4.1.3 Toezicht en handhaving.

Deelprogramma 4.1.1 - Ruimtegebruik, infrastructuur, beheer & onderhoud

De kwaliteit van de fysieke omgeving levert een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid van de samenleving. Daarom wil Veendam een hoog kwaliteitsniveau van die fysieke omgeving, zoals de kwaliteit van:

- Het ruimtegebruik op het grondgebied van Veendam en de overgangen naar de buurgemeenten.
- Architectuur en materiaalgebruik van gebouwen en inrichtingen.
- Inrichting en materiaalgebruik van de openbare ruimte en kwantiteit van het groen en water.
- Infrastructuur (boven en ondergronds).
- Beheer en onderhoud van openbare ruimte (groen, rood, grijs, blauw), 'schoon, heel en veilig'.

Kwaliteit gaat ook over veiligheid. Bij het ontwerpen van (openbare) ruimte en bouwwerken wordt vanaf het prille begin rekening gehouden met veiligheid (proactief en preventie). Ook bij beheer en onderhoud en 'toezicht en handhaving' speelt naast de technische en de beeldkwaliteit, ook het veiligheidsaspect een rol.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Bereikbaar en veilig

Wat willen we bereiken?

Een bereikbaar en veilig Veendam.

Ontwikkelingen 2022

Mobiliteitsplan

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan een planning en nadere uitwerking van de diverse acties vanuit het uitvoeringsprogramma van het Mobiliteitsplan Veendam 2022-2030. Met name ook om de financiële consequenties voor de gemeentebegroting op de (middel)lange termijn inzichtelijk te maken. Prioritaire acties zijn onder meer de verkeersstudies naar de verkeerafwikkeling in Veendam Zuid en Veendam Noord en de aanpak van de wegen langs het Oosterdiep.

Spoorlijn Veendam-Stadskanaal

De kosten voor de reactivering van de spoorlijn Veendam-Stadskanaal voor regulier personenvervoer vallen fors hoger uit dan oorspronkelijk geraamd. Mede daardoor is het nu niet mogelijk een treinhalte in Wildervank toe te voegen aan de scope van het project. De provincie Groningen is samen met ProRail in gesprek met het Rijk om extra financiële middelen beschikbaar te krijgen voor het project. Daarover zal naar verwachting binnenkort meer bekend worden.

Openbaar busvervoer

Het gebruik van het busvervoer is nog steeds niet op het niveau van voor corona. Dat vergt daarom maatwerk per buslijn, afgestemd op de vraag. Wijzigingen in de dienstregeling zijn daar veelal op terug te leiden. Bij de vaststelling van de dienstregeling voor 2023 heeft het OV-bureau aangegeven dat het landelijk steunpakket voor het openbaar vervoer tijdens de coronacrisis voor 2023 en verder niet in de volle omvang dreigt te worden gecontinueerd. Die steun blijft nodig zolang het aantal reizigers nog niet op het niveau van voor de coronacrisis is. De verwachting is dat het nog tot 2026 duurt voordat alle reizigers zijn teruggekeerd. In onze reactie daarop hebben wij aangegeven er begrip voor te hebben dat met het grotendeels wegvallen van deze steun bezuinigingen noodzakelijk zijn en ingrijpende maatregelen niet voorkomen kunnen worden. Hoewel ons eigen gemeentelijk belang met die maatregelen niet rechtstreeks geraakt wordt, zien ook wij het gevaar van uitholling van het openbaar vervoer. Wij hebben richting het OV-bureau aangegeven deze waar nodig te steunen in pogingen daarvoor bij de landelijke overheid meer begrip te krijgen.

Fietsroutes

De laatste werkzaamheden voor de realisatie van het vrijliggend fietspad langs de Drieborghweg zijn uitgevoerd. Het fietspad is vlak voor de zomervakantie officieel in gebruik genomen. Met het werk voor de realisering van het fietspad langs de Korteleege is inmiddels een aanvang gemaakt.

Aanpak infrastructuur winkelcentrum Wildervank

Dit voorjaar is gestart met de uitvoering van de herinrichtingswerkzaamheden ten behoeve van het verbeteren van de verkeersveiligheid van het kruispunt Apololaan/ C.W. Lubberstraat en de directe omgeving van het buurtwinkelcentrum in Wildervank. Daarnaast zijn de bouw- en woonrijpwerkzaamheden ten behoeve van de bouw van 16 woningen in opdracht van Acantus aan de 11e Laan opgenomen in de overeenkomst. De oplevering van de werkzaamheden aan het kruispunt en de omgeving van het buurtwinkelcentrum is vastgesteld voor de zomervakantie. Door onvoorziene omstandigheden in de ondergrond zoals een asbestverontreiniging en uitloop van de nutswerkzaamheden is de planning niet gehaald. Het is de verwachting dat deze werkzaamheden eind oktober dit jaar worden afgerond.

De bouwrijpwerkzaamheden in de 11e Laan worden dit jaar uitgevoerd. De woonrijp werkzaamheden zullen in het najaar na oplevering van de woningen uitgevoerd worden.

Herinrichting Sorghvlietlaan - ovonde

Op dit moment loopt de aanbestedingsprocedure. Dit najaar wordt gestart met de aanleg van de ovonde en het vrijliggend fietspad aan de Korte Leegte. Het project is opgedeeld in 3 fases en 4 deelgebieden.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 211.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Wat willen we bereiken?

Bij ruimtelijke ontwikkelingen gaat specifieke aandacht uit naar: Kerkstraat-West, Lloyds-terras en het Leer- en Sport-Park (LSP). De kwaliteit van de publieke ruimte bepaalt voor een groot deel de leefbaarheid van onze gemeente. Een aantrekkelijke publieke ruimte is bovendien een belangrijke vestigingsplaatsfactor voor (nieuwe) inwoners, bedrijven & instellingen, toeristen & recreanten. We willen daarom onder andere een kwalitatief hoogwaardig centrum realiseren en de recreatiemogelijkheden voor de recreatievaart verbeteren.

Ontwikkelingen 2022

Er zijn geen relevante ontwikkelingen te melden.

Omgevingsbeleid en Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

Ruimtelijke kaders voldoen aan de uitgangspunten van de omgevingswet.

Ontwikkelingen 2022

Omgevingsvisie

De Omgevingsvisie 'Veendam vooruit' is in februari van dit jaar vastgesteld. Formeel is het een structuurvisie, omdat de visie nog onder de huidige wetgeving (Wro) is vastgesteld. Maar in feite gaat het om een Omgevingsvisie zoals de Omgevingswet die voorstaat. Het is een veel integraler product waar meerdere sectorale visies bijeen zijn gebracht.

Omgevingswet

Met het oog op de geplande invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2023 leggen wij u nog voor het eind van het jaar voorstellen voor om het werken onder de nieuwe wet mogelijk te maken. Dit betreft onder andere het adviesrecht van uw raad, participatie, een delegatiebesluit en het instellen van een nieuwe geïntegreerde adviescommissie omgevingskwaliteit.

Omgevingsplan

In 2022 zijn we doorgedaan met de voorbereidingen van het omgevingsplan, om dit straks als definitief plan te kunnen vaststellen en te wijzigen.

Daarvoor hebben we alle regels van alle bestemmingsplannen overzichtelijk in beeld gebracht, de verordeningen en de rijksregels die overgaan (de Bruidsschat) geïnventariseerd en voorstellen geformuleerd hoe daar mee om te gaan in het omgevingsplan (schrappen, overnemen of samenvoegen). Ook is een analyse gemaakt van (omgevings-)beleid dat van belang is voor het omgevingsplan. Al die bouwstenen samen moeten leiden tot een nieuw ruimtelijk kader. Dit heeft impact voor de inwoners, maar ook voor het ambtelijke apparaat die een andere manier van werken en ander toetsingskader zal moeten gaan hanteren. Om hiermee ervaring op te doen wordt in de komende periode een pilot uitgevoerd. Voor het gebied Ommelandervijk willen we samen met de inwoners van de wijk in gesprek gaan over de impact van het omgevingsplan en keuzes die daarvoor gemaakt moeten worden. De voorbereidingen daarvoor doen we grotendeels zelf en we worden bijgestaan door ervaren bureaus, waaronder het communicatieadviesbureau dat ons ook heeft begeleid met de Omgevingsvisie.

Anders werken/ processen

De processen voor afhandelen van ruimtelijke initiatieven hebben we zo ingericht dat we meer regie en verantwoordelijkheid leggen bij de initiatiefnemer. Maar dat moet natuurlijk wel gefaciliteerd worden. Daartoe zijn ook in 2022 onze ruimteteaches op pad gegaan en hebben initiatiefnemers wegwijs gemaakt in het woud van regels en protocollen. De meeste informatie daarover is te vinden op het 'Omgevingsplein', dat een duidelijk plek heeft gekregen op de website van Veendam. En (concept)aanvragen worden door ons eenduidig en transparant behandeld. Als de initiatiefnemer zijn huiswerk goed doet, weet hij wanneer hij antwoord van ons kan verwachten. Door meer los te laten is de uitkomst ook lang niet altijd zoals we dat zelf van tevoren zouden hebben bedacht. Prima, helemaal in lijn met de "ja, mits"-gedachte zoals die wordt nagestreefd onder de Omgevingswet.

Digitaal Stelsel Omgevingswet

We gaan ervan uit dat de Omgevingswet op 1-1-2023 nu echt in werking treedt. Toch bereiken ons berichten dat het digitaal stelsel omgevingswet (DSO) nog niet volledig aangesloten kan worden op de in- en externe systemen en dat daar tijdelijke oplossingen voor worden ingericht. De ontwikkelingen worden door ons nauwgezet gevolgd en we zullen daar adequaat op inspelen. In ieder geval zijn wij er klaar voor, ook omdat in het najaar van 2022 het nieuwe zaakstelsel VTH dat op het DSO moet worden aangesloten zal zijn geïmplementeerd.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 810.

Recreatieve en toeristische voorzieningen

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van toerisme en recreatie

Ontwikkelingen 2022

Er zijn geen relevante ontwikkelingen te melden.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 221 en 560.

Beheer en onderhoud van openbare ruimte en infrastructuur

Wat willen we bereiken?

Een schoon, heel en veilige openbare ruimte conform de vastgestelde onderhoudsniveaus. Het omvat de aanleg, het beheer en het onderhoud van alle gemeentelijke verharding, technische kunstwerken, recreatievoorzieningen, stedelijk groen, begraafplaatsen en openbare verlichting. Tevens omvat het programma het onderhoud van de bewegwijzering, het straatmeubilair, het uitvoeren van maatregelen ten behoeve van de verkeersveiligheid en de gladheidsbestrijding.

Ontwikkelingen 2022

In 2022 zijn de reguliere onderhoud en beheerwerkzaamheden uitgevoerd conform de vastgestelde onderhoudsniveaus.

Zo is de Veendammer weg opgeknapt en de fietspaden bij de Remiselaan en het Lloydsterras.

De openbare verlichting wordt verder verduurzaamd en de elektrische besturing van de Wilhelminaburg en Julianabrug is vernieuwd. De beschoeiingen in het Oosterdiep worden verder aangepakt. Fase 2 van de uitvoering is gestart.

Het maaien van vijvers is opnieuw aanbesteed en de dat geldt ook voor het onderhoud van het riool.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 210, 211, 221, 240, 560, 722 en 724.

Wat mag het kosten

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	2.449.615	2.457.435	64.930	2.522.365
Lasten	7.364.566	7.609.276	511.441	8.120.717
Subtotaal Programma 4.1.1	-4.914.951	-5.151.841	-446.511	-5.598.352
Onttrekking aan reserves (Baten)	396.454	396.454	90.000	486.454
Toevoeging aan reserves (Lasten)	183.913	183.913	265.000	448.913
Subtotaal mutaties reserves	212.541	212.541	-175.000	37.541
Geraamd resultaat programma 4.1.1	-4.702.410	-4.939.300	-621.511	-5.560.811

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Deelprogramma 4.1.2 - Milieu en duurzaamheid

Dit deelprogramma betreft alle zaken die betrekking hebben op afvalverwerking en milieubeheer.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Afvalverwerking

Wat willen we bereiken?

Duurzame ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die toekomstgericht bijdragen aan een schone en mooie omgeving. Dat vraagt om keuzes in de stapsgewijze overgang naar schone(re) en duurzame energie die we ook in ruimtelijke zin mogelijk willen maken. Het stimuleren van het scheiden van huishoudelijk afvalstoffen tegen zo laag mogelijke kosten met een zo'n groot mogelijk serviceniveau voor de burgers.

Ontwikkelingen 2022

- Er zijn zwerfafvalacties georganiseerd met als doel zwerfafval te voorkomen. Dit is onder meer door op fietsroutes blikmikers (afvalbakken) te plaatsen. We werken samen met bewoners, scholen en verenigingen om de zwerfafvalprojecten op te zetten.
- Onze communicatiemiddelen zetten we breed in om onze burgers te informeren en ervan bewust te maken dat afval eigenlijk een grondstof is en zoveel mogelijk hergebruikt dient te worden.
- De hoeveelheid afval in 2022 neemt t.o.v. 2020 - 2021 af en is vergelijkbaar met de periode voor COVID.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 721.

(Leef) Milieu

Wat willen we bereiken?

Milieuveiligheid bij met name risicovolle bedrijven, bescherming van mens, flora, fauna, bodem, lucht, water en voorkoming van milieucriminaliteit. Stapsgewijze overgang naar schone(re) en duurzame energie.

Ontwikkelingen 2022

Aanpak energiearmoede

Er wordt, samen met het Regionaal Woon- en Leefbaarheidsplan, gewerkt aan een uitvoeringsprogramma hiervoor. Ook zal een integraal uitvoeringsplan opgesteld worden als vervolg op de Warmtevisie. De aanpak energiearmoede zal hier een onderdeel van worden.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 723.

Energieloket

Wat willen we bereiken?

Het bevorderen van duurzame energie en een bijdrage aan de energietransitie.

Ontwikkelingen 2022

Er wordt met het uitvoeringsplan Warmtevisie aan de slag gegaan.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 723.

Mijnbouw

Wat willen we bereiken?

We willen op de hoogte zijn van de effecten van (gestapelde) mijnbouw en onze inwoners ondersteunen bij het verkrijgen van relevante informatie binnen de geldende schadeprotocolen.

Ontwikkelingen 2022

- Uitgangspunt van handelen is het Gronings Sociaal Handvest met daarin heldere afspraken over omgang met de regio, partijen in een vroegtijdig stadium betrekken en helder communiceren. concreet gaat het daarbij om draagvlak creëren, dialoog aangaan en samen optrekken (ook als overheden onderling).
- Overeenkomst wordt voorbereid tussen Nedmag en overheden (waterschap, gemeente Veendam en Midden Groningen) in relatie tot verantwoordelijkheid Nedmag voor de kosten van maatregelen die als gevolg van bodemdaling moeten worden genomen.
- Informatiebijeenkomst met sprekers en 'markt' in Van Beresteyn over aardgasproblematiek. Eind dit jaar volgt eenzelfde soort bijeenkomst over zoutwinning.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 723.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	4.082.074	4.082.074	942.470	5.024.544
Lasten	3.727.503	3.786.629	1.208.565	4.995.194
Subtotaal Programma 4.1.2	354.571	295.445	-266.095	29.350
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves	-	-	-	-
Geraamd resultaat programma 4.1.2	354.571	295.445	-266.095	29.350

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Deelprogramma 4.1.3 - Toezicht en handhaving

Onder het deelprogramma toezicht en handhaving valt enerzijds het beschikbaar stellen van in gezamenlijkheid (de GR Veiligheidsregio Groningen) bepaalde middelen ten behoeve van crisisbeheer, brandveiligheid, rampenbestrijding en andere vormen van brandweezorg. Aan de andere kant is er sprake van middelen en andere randvoorwaarden (beleid en uitvoeringsregels) welke de 'eigen' openbare orde en veiligheid betreffen en waarbij verbonden partijen of ketenpartners samen met de gemeente integraal optrekken. De rol van de burgemeester als bestuursorgaan met eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden, is hierin vooral die van regisseur en aanjager, maar ook in zekere interventies eigenstandig. Namens de burgemeester is het team Openbare Orde en Veiligheid (team OOV) praktiserend. Vooral in het tot stand brengen van een meer en sterkere verbinding tussen de domeinen zorg en veiligheid is dit team een belangrijke schakel. De sociale veiligheid of de leefbaarheid in de gemeente wordt daarmee gediend.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Brandweer

Wat willen we bereiken?

Op 1 januari 2014 zijn de 18 noordelijke brandweerorganisaties samengesmolten in een nieuwe regionale organisatie: de Veiligheidsregio. Het Algemeen Bestuur bestaat uit alle burgemeesters van de provincie Groningen (veiligheidsbestuur).

Het doel is adequate brandweezorg en professionele voorbereiding op rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Ontwikkelingen 2022

Lokale brandweezorg:

Het college heeft ingestemd met een inventarisatie van het beheer en onderhoud van brandkranen, de aanleg van twee geboorde putten en de aanpak locaties zonder externe bluswatervoorziening 'witte vlekken'.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 120.

Toezicht en handhaving Openbare Orde en Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Op het gebied van de Openbare orde en veiligheid (OOV) gaat het om het bereiken of in stand houden van een zeker niveau of mate van veiligheid en leefbaarheid. Begrippen als overlast en ordeverstoring duiden hierin de ongewenste situatie aan waarin de gemeente - en bestuurlijk gezien de burgemeester- vooral een regisserende en coördinerende rol heeft om te komen tot een situatie van rust en beheersing. Daarbij willen we integraal werken aan de bestrijding van allerlei vormen van ondermijning en willen we de verbinding tussen zorg en veiligheid zoals die is gelegd verder verstevigen en verbreden . Op basis van een Integraal Veiligheidsbeleidsplan willen we daarin keuzes maken en prioriteiten stellen. Samen met partners werken we in de bestrijding van onveilige situaties aan structurele oplossingen waaronder ook aan het voorkomen van deze situaties in de toekomst (preventie).

Ontwikkelingen 2022

- Het college heeft een plan van aanpak mensenhandel en uitbuiting vastgesteld.
- Het college heeft een plan van aanpak ondermijning en weerbaarheid opgesteld.
- In interregionaal verband wordt gewerkt aan het opstellen van een aanpak voor cyberveiligheid. Lokaal is er in samenwerking met de politie een project gestart op het gebied van cybrerveiligheid 'Hackshield'.
- Er is een Integraal Veiligheidsplan opgesteld. Daarvoor is een structuur ingericht met een aanpak voorkoming escalatie.
- Er is een meldpunt overlast en veiligheid ingericht, waarbij aandacht is voor gerichte communicatie en informatie.
- Om overlast door jeugd terug te dringen is een groepsaanpak gestart.
- De burgemeester past Damcoclesbeleid toe.
- Het college past Bibob-beleid en heeft opdracht gegeven om dit te actualiseren.
- Er vinden trainingen plaats om radicalisering en polarisatie tegen te gaan.
- Er vindt integrale voorbereiding plaats op grote evenementen.
- Er vindt incidenteel meer toezicht plaats, in het bijzonder in Borgerwold en bij het Leer -en Sportpark.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 140.

Toezicht en handhaving (Wabo)

Wat willen we bereiken?

Een samenleving waarin de gestelde normen voor een adequaat niveau van veiligheid en leefbaarheid worden nageleefd. Het beheersen van risico's voor de samenleving staat centraal. De inwoners van Veendam moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zicht heeft op deze risico's en die zo goed mogelijk onder controle heeft. Voorwaarde van een adequate bescherming van de leefomgeving is het voldoen aan de landelijk vastgestelde kwaliteitscriteria.

Toezicht en handhaving is gericht op:

- Preventie: het voorkomen van situaties waarin de gestelde normen worden overtreden.
- Consequente en duidelijke aanpak bij het niet naleven van regels.
- Eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van burgers.
- Kenbaarheid van regels.

Ontwikkelingen 2022

- Het uitvoeringsplan handhaving en toezicht is vastgesteld.
- Gewerkt wordt aan een integraal handavingsplan voor de komende jaren (inclusief jaarlijkse uitvoeringsplannen).

Gerelateerde beleidsproduct(en): 140.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting 2022	Begroting ná wijziging 2022	Voorgestelde wijzigingen najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
Baten	30.737	135.501	-	135.501
Lasten	2.243.898	2.445.207	33.913	2.479.120
Subtotaal Programma 4.1.3	-2.213.161	-2.309.706	-33.913	-2.343.619
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves	-	-	-	-
Geraamd resultaat programma 4.1.3	-2.213.161	-2.309.706	-33.913	-2.343.619

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Subprogramma 4.2 - Kwaliteit door participatie

Dit deelprogramma gaat over het volwaardig deelnemen aan de maatschappij. Bijzondere aandacht wordt geschonken aan wijkgericht werken, jeugd, mantelzorg en vrijwilligersbeleid, kansrijke werkzoekenden en culturele minderheden. Het Centrum voor Jeugd en de doorontwikkeling is een continue proces.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Welzijn, jeugd en zorg in de wijken en dorpen

Wat willen we bereiken?

Alle inwoners weten waar zij met hun ondersteuningsvraag terecht kunnen, zodat iedereen die zorg of hulp nodig heeft passende ondersteuning krijgt ('licht waar het kan, specialistisch waar het moet'). Dit doen we door consequent uit te gaan van de unieke inwoner, zijn of haar behoefte, hulpvraag en eigen mogelijkheid en de sociale context waarin hij of zij verkeert. Altijd moet individueel worden beoordeeld welke oplossing het beste is. We beperken of voorkomen onnodige en dure zorg en ondersteuning. Uitgaan van de zorgvraag is essentieel.

We willen daarom een integraal werkende herkenbare laagdrempelige toegangsvoorziening WMO en jeugd in de wijk.

Ontwikkelingen 2022

deBasis Veendam is op 1 januari 2022 gestart. Hier kunnen alle inwoners terecht met vragen die betrekking hebben op hulp en ondersteuning. Het eerste gedeelte van 2022 is dan ook hard gewerkt aan het goed inregelen van deze nieuwe voorziening. Er is geïnvesteerd door deBasis in kennisontwikkeling en kennismaking met netwerk partijen in Veendam, zodat deBasis de gehele sociale kaart van Veendam kan overzien en zijn rol optimaal kan vervullen.

Op 1 januari 2022 is het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet veranderd. Voor Jeugdhulp zonder verblijf is het woonadres van de jeugdige bepalend. Bij Jeugdhulp met verblijf is het woonadres voorafgaand aan het verblijf bepalend. De gemeente waar de jeugdige vandaan komt, blijft de verantwoordelijkheid houden.

Medio 2022 is gestart met de voorbereidingen voor de aanbesteding van de ambulante jeugdhulp in de AVAJ (algemene voorziening ambulante jeugdhulp). De insteek van deze aanbesteding is het realiseren van een algemene voorziening voor ambulante jeugdhulp, in grote lijn lijkt het op de beweging die binnen de WMO met deBasis is ingezet.

Eenzaamheidsbestrijding

Wat willen we bereiken?

Eenzaamheid treft inwoners van alle leeftijden. Prioriteit om deze problematiek aan te pakken gaat daarbij in eerste instantie uit naar de ouderen. Die blijven langer thuis wonen. Dat kan gepaard gaan met gevoelens van eenzaamheid als er steeds meer mensen om je heen wegvallen en je eigen gezondheid brozer wordt.

Ontwikkelingen 2022

De gemeente Veendam doet mee aan de Week tegen de Eenzaamheid. De doelstelling is om het thema onder de aandacht te krijgen en bespreekbaar te maken. Ook worden er door onder andere deBasis Veendam activiteiten aangeboden om de ontmoeting te faciliteren. Door de gemeentelijke coalitie is tevens ingezet op een training om eenzaamheid te herkennen. Deze kan ingezet worden om professionals, die in het kader van hun werkzaamheden contact met inwoners hebben, eenzaamheid te herkennen, bespreekbaar te maken en gezamenlijk naar oplossingen te zoeken.

Beschermd wonen

Wat willen we bereiken?

We willen voldoende voorzieningen realiseren op het gebied van beschermd wonen.

We zetten in op preventie en vroeg-signalering (ter voorkoming van instroom in Beschermd Wonen en Opvang).

Ontwikkelingen 2022

We werken ambtelijk en bestuurlijk in Oost-Groningen samen op o.a. het gebied van Beschermd Wonen.

Gezamenlijk met de vier andere Oost-Groninger gemeenten huren we een regionaal adviseur kwetsbare doelgroepen in die de belangen van de Oost-Groninger gemeenten inbrengt in tal van provinciale en regionale overlegtafels en onze beleidscapaciteit op dat punt versterkt.

Wanneer in Beschermd Wonen naar herstel van zelfredzaamheid en uitstroom wordt toegewerkt moet er op het moment van uitstroom huisvesting beschikbaar zijn. We willen een zachte en duurzame landing in de buurten en wijken van deze inwoners waarborgen om terugval te voorkomen. Een goede samenwerking tussen BW-aanbieder, gemeente, corporatie en deBasis is hierbij essentieel. DeBasis heeft op dit punt een ontwikkelopdracht.

Flankerend aan de preventie van en nazorg na Beschermd Wonen hebben wij de samenwerking tussen Openbare Orde en Veiligheid en het Sociaal Domein, waaronder het OGGZ netwerk, geoptimaliseerd. Met inzet van OGGZ middelen zetten wij de komende jaren in op een gedegen woonoverlastproces en een optimale ketensamenwerking op dat punt. In het verlengde van het woonoverlastproces stelen wij voor een pilot buurtbemiddeling uit te voeren in de jaren 2022, 2023 en 2024, waarbij wij streven naar een structurele regionale uitrol en financiering. Acantus draagt 25% bij in de kosten van de pilot.

Gezondheidsbevordering

Wat willen we bereiken?

We bevorderen het hebben van een gezonde leefstijl. We gebruiken de mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving die kunnen bijdragen aan gezondheid. Met Menzis wordt de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) ingevoerd. Vanuit de regiodeal worden lokale initiatieven op het gebied van een gezonde levensstijl verder gestimuleerd.

Ontwikkelingen 2022

Vanuit het Uitvoeringsplan Gezond Veendam 2022-2024 worden de beschreven interventies ingezet. Op regionaal niveau wordt vanuit de RegioDeal pijler gezondheid het uitvoeringsprogramma uitgevoerd. Dat betekent een aantal concrete projectplannen (zoals de ondersteuner sociaal domein, de ontwikkeling van het AED-netwerk en de Verrijkte Schooldag). Provinciaal is gewerkt aan een verbetering van de samenwerking tussen GGD en de 10 gemeenten. Dat heeft o.a. geleid tot een concreet sjabloon voor de jaarlijkse ontwikkelafspraken.

Armoedebestrijding

Wat willen we bereiken?

We bestrijden armoede.

Ontwikkelingen 2022

Er is een herziene versie van de informatiefolder 'Wegwijzer leven met weinig geld' gemaakt en verspreid.

Huislijk geweld, Ouderen- en kindermishandeling

Wat willen we bereiken?

Het meeste geweld in onze samenleving heeft plaats achter de voordeur. We willen dat onze inwoners veilig zijn, ook achter de voordeur. Inwoners wonen veilig en kinderen groeien veilig op in hun directe omgeving. We voorkomen en stoppen waar mogelijk alle vormen van huiselijk geweld, ouderen- en kindermishandeling.

Ontwikkelingen 2022

Binnen de gebiedsgerichte aanpak van 'Noordwest op z'n best' loopt in wordt het project 'houding en handelen' Doel is een gezamenlijke oriëntatie op gezinnen en huishoudens waarover opvoedzorgen bestaan en versterking van de onderlinge samenwerking en bekendheid met de systemische werkwijze. We gaan onderzoeken of deze aanpak verder over Veendam kan worden uitgerold.

Samen met alle Groninger gemeenten gaan we de governance en bekostiging van Veilig Thuis Groningen herstructureren. In deze doorontwikkeling zal de gemeente Groningen de rol van centrumgemeente gaan vervullen. Hiervoor wordt een centrumregeling (lichte gemeenschappelijke regeling) met uitvoeringsovereenkomst opgesteld, die ter besluitvorming aan de raad zullen worden voorgelegd.

Burgerparticipatie

Wat willen we bereiken?

Een samenleving waar iedereen meedoet, inwoners naar elkaar omkijken en waar iedereen zich thuis voelt.

Ontwikkelingen 2022

In het eerste en tweede kwartaal van 2022 heeft de commissie van het Fonds Burgerinitiatieven opnieuw met succes projecten ondersteund die een bijdrage leveren aan de woon- & leefomgeving van de Veendammer samenleving.

Werk en inkomen

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie van de inwoners door middel van werk.

Ontwikkelingen 2022

Geen nieuwe ontwikkelingen

Toekomst participatiebedrijf

Wat willen we bereiken?

Herijken positie Wedeka.

Ontwikkelingen 2022

Het ombouwplan is vastgesteld door het Algemeen Bestuur van Wedeka en het uitvoeren van het plan is gestart. Hiermee is de herijking van de positie van Wedeka afgerond.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	14.060.200	14.316.582	2.062.500	16.379.082
Lasten	29.676.067	31.634.113	3.974.120	35.608.233
Subtotaal Programma 4.2.0	-15.615.867	-17.317.531	-1.911.620	-19.229.151
Onttrekking aan reserves (Baten)	-	-	-	-
Toevoeging aan reserves (Lasten)	-	-	-	-
Subtotaal mutaties reserves	-	-	-	-
Geraamd resultaat programma 4.2.0	-15.615.867	-17.317.531	-1.911.620	-19.229.151

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

Programma 5 - Financiën

In dit programma worden diverse financiële producten verantwoord, zoals treasury, algemene uitkering, diverse belastingen en reserves.

Wat willen we bereiken? Wat gaan we daar voor doen?

Fiscaal beleid

Wat willen we bereiken?

De uitvoering van steeds meer overheidstaken wordt naar de gemeentelijke overheid doorgeschoven. Daarnaast spelen er landelijk ontwikkelingen op het terrein van herziening van het belastingstelsel. Een en ander leidt mogelijk tot een uitbreiding van het huidige lokale palet aan gemeentelijke belastingen. Zo wordt gedacht aan herinvoering van de onroerende-zaakbelastingen op het gebruik van woningen en invoering van een ingezetenen belasting.

Wat willen we bereiken?

- Een geactualiseerd fiscaal beleid.
- Het verminderen van het aantal bezwaren.
- Voldoen aan de landelijke voorschriften vanuit het toezichhoudend orgaan “de Waarderingskamer”.

Ontwikkelingen 2022

Er zijn geen relevante ontwikkelingen te melden.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 930.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Wat willen we bereiken?

- Een structureel sluitend financieel (meerjaren-)beeld.
- Het effectief en efficiënt verzorgen en beheren van algemene dekkingsmiddelen.

Ontwikkelingen 2022

De relevante ontwikkelingen zijn opgenomen in deze rapportage.

Gerelateerde beleidsproduct(en): 911 t/m 920.

Wat mag het kosten?

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde wijzigingen	Begroting na verwerking
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022
Baten	222.644	283.485		283.485
Lasten	2.142.035	2.290.035	-777.334	1.512.701
Subtotaal Programma 5.0	-1.919.391	-2.006.550	777.334	-1.229.216
Lokale heffingen	8.373.756	8.373.756	-60.000	8.313.756
Algemene uitkeringen	69.131.367	70.769.920	4.438.827	75.208.747
Dividend	83.000	206.513	-	206.513
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.148.246	1.148.246	-	1.148.246
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	78.736.369	80.498.435	4.378.827	84.877.262
Overhead	-14.800.550	-16.396.105	-806.329	-17.202.434
Vennootschapsbelasting	-50.000	-50.000	-	-50.000
Onvoorzien	-99.283	-99.283	-	-99.283
Subtotaal overige middelen	-14.949.833	-16.545.388	-806.329	-17.351.717
Onttrekking aan reserves (Baten)	7.073.154	11.531.553	2.293.695	13.825.248
Toevoeging aan reserves (Lasten)	8.025.998	8.727.473	2.275.261	11.002.734
Subtotaal mutaties reserves	-952.844	2.804.080	18.434	2.822.514
Geraamd resultaat programma 5.0	60.914.301	64.750.577	4.368.266	69.118.843

Voor een toelichting op de voorgestelde wijzigingen verwijzen wij u naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten zoals vermeld in hoofdstuk V.

Voor een specificatie van de onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves verwijzen wij u naar hoofdstuk V, programma 5, onderdeel toevoegingen /onttrekkingen aan reserves.

V. Het overzicht van baten en lasten 2022

Omschrijving	Primitieve begroting			Begroting ná wijziging			Voorgestelde wijzigingen Najaarsrapportage			Begroting na verwerking Najaarsrapportage		
	2022			2022			2022			2022		
Programma	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.0.0 Bestuur en organisatie	369.020	3.092.464	-2.723.444	369.020	3.282.598	-2.913.578	215.000	78.500	136.500	584.020	3.361.098	-2.777.078
2.1.0 Sport	1.372.091	4.012.246	-2.640.155	1.392.091	4.129.522	-2.737.431	405.134	862.302	-457.168	1.797.225	4.991.824	-3.194.599
2.2.0 Cultuur	679.621	2.906.637	-2.227.016	679.621	3.074.282	-2.394.661	-	-	-	679.621	3.074.282	-2.394.661
2.3.0 Jeugd/onderwijs	1.686.161	3.778.894	-2.092.733	2.535.756	4.592.547	-2.056.791	209.007	248.564	-39.557	2.744.763	4.841.111	-2.096.348
2.4.0 (Gezondheids) zorg	1.976.043	28.244.886	-26.268.843	2.056.543	28.978.957	-26.922.414	1.772.162	4.041.229	-2.269.067	3.828.705	33.020.186	-29.191.481
2.5.0 Bruisend centrum en levendige woonwijken	5.244.414	6.670.576	-1.426.162	6.033.545	7.966.996	-1.933.451	2.733.316	1.192.018	1.541.298	8.766.861	9.159.014	-392.153
3.0.0 Ruimte voor ondernemers	396.512	367.658	28.854	511.334	644.558	-133.224	-	199.037	-199.037	511.334	843.595	-332.261
4.1.1 Ruimtegebruik, infrastructuur, beheer en onderhoud	2.449.615	7.364.566	-4.914.951	2.457.435	7.609.276	-5.151.841	64.930	511.441	-446.511	2.522.365	8.120.717	-5.598.352
4.1.2 Milieu en duurzaamheid	4.082.074	3.727.503	354.571	4.082.074	3.786.629	295.445	942.470	1.208.565	-266.095	5.024.544	4.995.194	29.350
4.1.3 Toezicht en handhaving	30.737	2.243.898	-2.213.161	135.501	2.445.207	-2.309.706	-	33.913	-33.913	135.501	2.479.120	-2.343.619
4.2.0 Kwaliteit door participatie	14.060.200	29.676.067	-15.615.867	14.316.582	31.634.113	-17.317.531	2.062.500	3.974.120	-1.911.620	16.379.082	35.608.233	-19.229.151
5.0.0 Financiën	222.644	2.142.035	-1.919.391	283.485	2.290.035	-2.006.550	-	-777.334	777.334	283.485	1.512.701	-1.229.216
Subtotaal programma's (A)	32.569.132	94.227.430	-61.658.298	34.852.987	100.434.720	-65.581.733	8.404.519	11.572.355	-3.167.836	43.257.506	112.007.075	-68.749.569
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>												
Lokale heffingen	8.373.756	-	8.373.756	8.373.756	-	8.373.756	-60.000	-	-60.000	8.313.756	-	8.313.756
Algemene uitkeringen	69.131.367	-	69.131.367	70.769.920	-	70.769.920	4.438.827	-	4.438.827	75.208.747	-	75.208.747
Dividend	83.000	-	83.000	206.513	-	206.513	-	-	-	206.513	-	206.513
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.820.033	671.787	1.148.246	1.820.033	671.787	1.148.246	-	-	-	1.820.033	671.787	1.148.246
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (B)	79.408.156	671.787	78.736.369	81.170.222	671.787	80.498.435	4.378.827		4.378.827	85.549.049	671.787	84.877.262
<i>Overige middelen</i>												
Overhead	2.179.042	16.979.592	-14.800.550	2.179.042	18.575.147	-16.396.105	12.666	818.995	-806.329	2.191.708	19.394.142	-17.202.434
Vennootschapsbelasting	-	50.000	-50.000	-	50.000	-50.000	-	-	-	-	50.000	-50.000
Onvoorzien	-	99.283	-99.283	-	99.283	-99.283	-	-	-	-	99.283	-99.283
Subtotaal overige middelen (C)	2.179.042	17.128.875	-14.949.833	2.179.042	18.724.430	-16.545.388	12.666	818.995	-806.329	2.191.708	19.543.425	-17.351.717
Gerealiseerd geraamd totaal baten en lasten (A+B+C=D)	114.156.330	112.028.092	2.128.238	118.202.251	119.830.937	-1.628.686	12.796.012	12.391.350	404.662	130.998.263	132.222.287	-1.224.024
<i>Toevoeging/onttrekking aan reserves</i>												
1.0 Bestuur en organisatie	96.123	1.500.000	-1.403.877	96.123	1.500.000	-1.403.877	-	-	-	96.123	1.500.000	-1.403.877
2.5 Bruisend centrum en levendige woonwijken	28.000	12.058	15.942	28.000	12.058	15.942	-	700.000	-700.000	28.000	712.058	-684.058
4.1.1 Ruimtegebruik/infrastructuur/beheer&onderhoud	396.454	183.913	212.541	396.454	183.913	212.541	90.000	265.000	-175.000	486.454	448.913	37.541
5.0 Financiën	7.073.154	8.025.998	-952.844	11.531.553	8.727.473	2.804.080	2.293.695	2.275.261	18.434	13.825.248	11.002.734	2.822.514
Subtotaal mutaties reserves (E)	7.593.731	9.721.969	-2.128.238	12.052.130	10.423.444	1.628.686	2.383.695	3.240.261	-856.566	14.435.825	13.663.705	772.120
Gerealiseerd geraamd resultaat (D+E=F)	121.750.061	121.750.061		130.254.381	130.254.381		15.179.707	15.631.611	-451.904	145.434.088	145.885.992	-451.904

Wijzigingen per programma

Programma 1 Bestuur en organisatie

Programma 1 Bestuur en organisatie

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten				
001 Bestuursorganen	51.000	51.000	-	51.000
003 Burgerzaken	2.780	2.780	-	2.780
004 Baten secretarieleges burgerzaken	315.240	315.240	215.000	530.240
Totale baten	369.020	369.020	215.000	584.020
Lasten				
001 Bestuursorganen	1.526.882	1.617.865	-	1.617.865
Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders	29.954	29.954	-	29.954
003 Burgerzaken	986.808	1.058.959	-	1.058.959
004 Baten secretarieleges burgerzaken	123.450	123.450	78.500	201.950
005 Bestuurlijke samenwerking	144.591	144.591	-	144.591
006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer(funcctie)	280.779	307.779	-	307.779
Totale lasten	3.092.464	3.282.598	78.500	3.361.098
Saldo programma 1.0.0	-2.723.444	-2.913.578	136.500	-2.777.078

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

004 Bewerken archieven

In de Archiefwet staat dat te bewaren archieven na de wettelijke overbrengingstermijn van 20 jaar in goede, geordende en toegankelijke staat moeten worden overgebracht naar een archiefbewaarplaats. Het kabinet is bezig met een wetswijziging (Archiefwet) om deze 20 jaar terug te brengen naar 10 jaar. De nieuwe archiefwet is nog niet door de Eerste en Tweede kamer en zal niet met terugwerkende kracht in werking treden.

Ons archief wordt in 2 blokken (1996 tot 2006 en 2006 tot 2017) bewerkt. Het archief van De Kompanjie (2011 tot 2022) wordt eveneens bewerkt. Er worden 2 tijdsblokken van 10 jaar gehanteerd, zodat het eerste blok eerder openbaar gemaakt kan worden.

De geraamde kosten voor de materiële verzorging van de archieven in 2022 bedragen € 78.500,-.

Voor het vervaardigen van het archief en het digitaliseren van de bouw- en hinderwetsdossiers 2023 zijn de geraamde kosten € 160.540,-. De ramingen zijn verwerkt in deze Najaarsrapportage en in de primitieve begroting 2023. De middelen worden gedurende de looptijd van het project beschikbaar gehouden.

004 Compensatie voor de derving van inkomsten over 2021

De compensatie is berekend voor drie groepen van inkomsten, te weten: belastingen (kwijtschelding), leges (marktgeden, havengelden, leges burgerzaken) en evenementenleges. De gederfde inkomsten zijn berekend door begrote inkomsten uit de vóór 15 november 2020 vastgestelde primitieve begroting 2021 af te zetten tegen de volgens de jaarrekening gerealiseerde inkomsten 2021. De post leges wonen en bouw is buiten beschouwing gelaten, omdat deze leges niet coronagevoelig zijn. De compensatie voor onze gemeente bedraagt € 215.000,-.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
004	Bewerken archieven	78.500	0	nadeel
004	Compensatie derving inkomsten 2021	0	215.000	voordeel
		78.500	215.000	

Programma 2 Complete Parkstad

Subprogramma 2.1 Sport

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
Baten				
530 Sport	1.306.920	1.326.920	405.134	1.732.054
531 Groene sportvelden en terreinen	65.171	65.171	-	65.171
Totale baten	1.372.091	1.392.091	405.134	1.797.225
Lasten				
530 Sport	2.996.554	3.057.518	862.302	3.919.820
531 Groene sportvelden en terreinen	1.015.692	1.072.004	-	1.072.004
Totale lasten	4.012.246	4.129.522	862.302	4.991.824
Saldo programma 2.1.0	-2.640.155	-2.737.431	-457.168	-3.194.599

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

530 Deelname regeling Lokale Sportakkoorden uitvoeringsbudget 2022

Vanuit het coalitieakkoord van het Rijk zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor sport- en bewegestimulering (Lokaal Sportakkoord). Naast het eerder beschikbaar gestelde uitvoeringsbudget (ad € 20.000 per jaar (2020-2022)) heeft het Rijk aanvullend in 2022 € 17.717,- beschikbaar gesteld. Deze wordt budgettair neutraal verwerkt middels deze wijziging.

530 Voorlopige beschikking regeling Specifieke uitkering (SPUK) stimulering sport

Voor 2022 is er ook in het kader van het nieuwe sportbesluit (vervallen recht op aftrek van BTW) de zogenaamde SPUK-regeling een aanvraag bij het Rijk gedaan. Er is een voorlopige beschikking ontvangen waarin een bedrag is toegezegd van € 387.417,-. Voorgesteld wordt om deze middelen geoormerkt toe te voegen aan de Algemene Bestemmingsreserve (ABR) en te betrekken bij de ontwikkelingen in het kader van de sport.

530 Uitvoeringsplan Gezondheid - Sport

Om uitvoering te kunnen geven aan de geplande activiteiten voor 2022 uit het lokaal Uitvoeringsplan 'Samen Gezond in Veendam' 2022-2024, zijn de oorspronkelijk hiervoor beschikbaar gestelde middelen geraamd binnen beleidsproduct 714 Openbare Gezondheidszorg. De sportonderdelen binnen het uitvoeringsplan dienen binnen het beleidsproduct 530 Sport geraamd en verantwoord te worden. Een bedrag van € 49.000,- wordt budgettair neutraal verschoven van beleidsproduct 714 Openbare Gezondheidszorg naar beleidsproduct 530 Sport.

530 Specifieke uitkering Sport

Vanwege gewijzigde regelgeving is het niet meer mogelijk om voor sportinvesteringen en activiteiten de BTW in aftrek te brengen. Het ministerie heeft ter compensatie hiervoor de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) in het leven geroepen. Er is mede voor het Leer- en Sportpark voor het sportonderdeel van het project een aanvraag gedaan op BTW compensatie vanuit deze regeling. De vanuit het rijk hiervoor ontvangen middelen zijn geormerkt toegevoegd aan de Algemene Bestemmingsreserve (ABR) om het nadelige effect van de gewijzigde BTW regelgeving binnen het LSP-project op te vangen. Een bedrag van € 795.585,- wordt ten laste van de binnen de ABR geormerkte middelen gebracht.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
530	Deelname Lokale Sportakkoorden	17.717	17.717	neutraal
530	Voorl. beschikking SPUK Sport 2022	0	387.417	neutraal (relatie geormerkt sport binnen ABR)
530	Onderdeel sport uitvoeringsplan Gezondheid	49.000	0	neutraal (relatie ander beleidsproduct en ABR)
530	Compensatie BTW LSP irt Spuk Sport	795.585	0	neutraal (relatie geormerkt sport binnen ABR)
		<u>862.302</u>	<u>405.134</u>	

Subprogramma 2.2 Cultuur

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties	Begroting na verwerking	
	2022	2022	najaarsrapportage 2022	najaarsrapportage 2022	
Baten					
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	25.833	25.833	-	25.833
541	Musea	63.524	63.524	-	63.524
580	Overige recreatieve voorzieningen	590.264	590.264	-	590.264
	Totale baten	679.621	679.621		679.621
Lasten					
510	Openbaar bibliotheekwerk	627.808	688.765	-	688.765
511	Vormings- en ontwikkelingswerk	767.916	850.916	-	850.916
541	Musea	190.370	195.370	-	195.370
580	Overige recreatieve voorzieningen	1.320.543	1.339.231	-	1.339.231
	Totale lasten	2.906.637	3.074.282		3.074.282
	Saldo programma 2.2.0	-2.227.016	-2.394.661		-2.394.661

Er zijn geen wijzigingen.

Subprogramma 2.3 Jeugd en onderwijs

Beleidsproduct	Primitieve begroting 2022	Begroting ná wijziging 2022	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
Baten				
420 Basisonderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	5.860	5.860	-	5.860
421 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	26.570	26.570	-	26.570
430 Speciaal (voortgezet) onderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	550	550	-	550
431 Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	6.563	6.563	-	6.563
480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	1.641.618	2.491.213	209.007	2.700.220
650 Kinderdagopvang	5.000	5.000	-	5.000
Totale baten	1.686.161	2.535.756	209.007	2.744.763
Lasten				
420 Basisonderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	139.701	139.701	-	139.701
421 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	769.769	788.769	33.632	822.401
430 Speciaal (voortgezet) onderwijs, exclusief onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	134.407	134.407	-	134.407
431 Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	96.697	96.697	-	96.697
441 Voortgezet onderwijs, onderwijshuisvesting (Openbaar en Bijzonder)	705.730	705.730	-	705.730
480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs	1.765.049	2.554.781	214.932	2.769.713
650 Kinderdagopvang	167.541	172.462	-	172.462
Totale lasten	3.778.894	4.592.547	248.564	4.841.111
Saldo programma 2.3.0	-2.092.733	-2.056.791	-39.557	-2.096.348

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

423 Eerste inrichting 'In de Manne'

Voor de eerste inrichting van onderwijsleerpakket en meubilair voor een zevende en achtste groep van de Jenaplanschool "In de Manne" is een vergoeding toegekend van € 33.632,- (incidenteel).

421 Actualisatie Leer- en Sportpark

Voor het project van het Leer- en Sportpark is er een specifieke uitkering aangevraagd en ontvangen voor de ventilatie in het schoolgebouw ter grootte van € 420.000,- en is gericht op het op orde krijgen van het binnenklimaat in schoolgebouwen onderwijs in verband met de uitbraak van Covid-19. Daarnaast is er voor de aanleg van het fietspad langs de Korteleege een subsidie bijdrage ontvangen vanuit de provincie ad € 174.370,- in het kader van Verkeersveiligheid fietsinfrastructuur. Deze middelen worden verwerkt binnen de voor het LSP beschikbaar gestelde kredieten. Er is mede voor het Leer- en Sportpark voor het sportonderdeel van het project een aanvraag gedaan op BTW compensatie vanuit de Specifieke uitkering stimulering sport (SPUK) in verband met het vervallen van BTW aftrek binnen het sport onderdeel van het project.

De hiervoor ontvangen middelen zijn geormerkt toegevoegd aan de Algemene Bestemmingsreserve (ABR). Het nadelige BTW effect binnen het project bedraagt naar verwachting € 795.585,- en wordt ten laste van de binnen de ABR geormerkte middelen gebracht en toegevoegd aan het krediet voor het LSP teneinde het BTW nadeel voor het onderdeel sport te kunnen opvangen. Tot slot zijn de kredieten op hun inhoud beoordeeld en stellen wij voor om een bedrag van € 3,5 miljoen vanuit het krediet voor het LSP fase 2a/2b toe te voegen aan het krediet voor de renovatie van de hoofdlocatie. Daarnaast stellen wij voor om een bedrag van € 55.000,- vanuit het krediet voor de herverkaveling van het complex de Langeleege toe te voegen aan het krediet voor het skatepark.

Samengevat gaat het om de onderstaande voorgestelde actualisaties.

Kredieten	Mutatie			
	fase 2a/2b VMBO en Bruggebouw	fase 2c renovatie hoofdlocatie	Sport herverkaveling Langeleege	Skatepark
Verschuiving kredieten	-3.500.000	3.500.000	-55.000	55.000
Krediet beschikbaar stellen		420.000	174.370	
Subsidie ventilatie schoolgebouw (ontvangst)		-420.000		
Subsidie provincie fietspad Korteleege (ontvangst)			-174.370	
Krediet (i.v.m. vervallen BTW aftrek)			795.585	
Compensatie via geormerkte middelen ABR			-795.585	
Per saldo	-3.500.000	3.500.000	-55.000	55.000

480 RMC

Vanuit het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap is er een aanpassing geweest op de Specifieke Uitkering voor de RMC-functie. Deze uitkering is per saldo verhoogd van totaal € 613.217,- naar € 734.868,- vanwege onder andere loon- en prijsbijstellingen en een eerder vanuit het rijk ten onrechte verstrekte te lage bijstelling. De bijstelling van € 121.651,- is budgettair neutraal verwerkt.

480 Onderwijsachterstanden Beleid (OAB)

De voorlopige beschikking van de specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2022 bedraagt € 1.016.007,-. In de begroting was uitgegaan € 945.686,-. De bijstelling van € 70.321,- is budgettair neutraal verwerkt.

480 extra ondersteuning RMC inzet

In de afgelopen periode (1 februari tot 1 oktober 2022) is met extra geld vanuit het Rijk, extra geïnvesteerd in het begeleiden van onze jongeren. Dit is naar tevredenheid van alle 4 RMC gemeenten. Om deze tijdelijke RMC inzet te verlengen tot 1 oktober 2023 een budget beschikbaar gesteld van € 102.000,-, waarvan € 25.500,- incidenteel voor 2022. Dit is budgettair neutraal verwerkt in 2022 en in de primitieve begroting 2023.

480 Leerlingenvervoer Oekraïne

Uit de Oekraïne komen mensen naar Nederland, waaronder veel kinderen en jongeren onder de 18 jaar. De gemeenten dragen zorg voor het aanbieden van onderwijs waaronder in sommige gevallen ook het vervoer naar school. Als tegemoetkoming in de kosten van het leerlingenvervoer ontvangt de gemeente een bedrag van € 5.574,- vanuit het rijk via de septembercirculaire.

De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

480 Voorschoolse voorziening peuters

Gemeenten ontvangen van het Rijk middelen om een bepaalde groep ouders die kosten heeft gemaakt voor kinderopvang tijdens de derde sluiting van de opvang in verband met COVID-19 te vergoeden. De buitenschoolse opvang was gesloten van 21 december 2021 tot 10 januari 2022. Het betreft een vergoeding aan/voor ouders die in deze periode een eigen bijdrage hebben betaald voor een gemeentelijke regeling rondom kinderopvang (sociaal-medische indicatie (SMI)). Voor deze sluiting wordt de decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters met € 0,2 miljoen opgehoogd. Voor de gemeente betekent dit een incidentele verhoging van € 351,- voor 2022. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
423	Eerste inrichting 'In de Manne'	33.632	0	nadeel
480	RMC	121.652	121.652	neutraal
480	OAB	70.321	70.321	neutraal
480	Extra inzet rmc	25.500	25.500	neutraal
480	sep-circ22 leerlingenvervoer Oekraïne	5.574	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
480	sep-circ22 voorschoolse voorziening peuters	351	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
		<hr/>	<hr/>	
		257.030	217.473	

Subprogramma 2.4 Gezondheidszorg

Beleidsproduct	Primitieve begroting 2022	Begroting ná wijziging 2022	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
Baten				
663 Opvang en beschermd wonen WMO	1.560.000	1.640.500	1.763.000	3.403.500
670 Algemene voorzieningen WMO en Jeugd	27	27	-	27
677 Eigen bijdragen algemene voorzieningen WMO en Jeugd	200.000	200.000	-	200.000
682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd	18.500	18.500	-	18.500
714 Openbare gezondheidszorg	197.516	197.516	9.162	206.678
Totale baten	1.976.043	2.056.543	1.772.162	3.828.705
Lasten				
661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO	1.620.376	1.620.376	-	1.620.376
662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel WMO	4.637.446	4.790.207	-	4.790.207
663 Opvang en beschermd wonen WMO	1.685.321	1.765.821	1.884.495	3.650.316
670 Algemene voorzieningen WMO en Jeugd	3.126.614	3.440.546	-	3.440.546
671 Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	809.086	809.086	-	809.086
672 PGB WMO en Jeugd	967.844	967.844	-	967.844
682 Individuele voorzieningen Natura Jeugd	14.217.636	14.330.986	2.187.532	16.518.518
714 Openbare gezondheidszorg	421.327	483.007	-27.141	455.866
715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)	759.236	771.084	-3.657	767.427
Totale lasten	28.244.886	28.978.957	4.041.229	33.020.186
Saldo programma 2.4.0	-26.268.843	-26.922.414	-2.269.067	-29.191.481

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

663 Nazorg uitstroom Beschermd Wonen

Wanneer in Beschermd Wonen (BW) wordt toegewerkt naar herstel van zelfredzaamheid is er - op het moment van uitstromen - huisvesting en een zachte, duurzame landing nodig in de buurten en wijken van deze inwoners. Dit ter voorkoming van terugval. Om dit te bewerkstelligen wordt er opdracht gegeven aan deBasis om deze warme overdracht van inwoner tussen de BW-aanbieder en deBasis te verzorgen. De hiermee gemoeide lasten ad € 79.056,- worden beschikbaar gesteld ten laste van de geormerkte middelen Beschermd Wonen binnen de Algemene Bestemmingsreserve (ABR).

663 Pilot Buurtbemiddeling

Ten behoeve van tijdige beslechting van burenkwesties en overlastsituaties wordt met de Oost-Groninger gemeenten een regionale vorm en financiering van buurtbemiddeling onderzocht in de vorm van een pilot buurtbemiddeling. Hiervoor wordt, onder voorbehoud van cofinanciering van minimaal 25% door Acantus, een externe procesregisseur woonoverlast aangesteld.

De hiermee gemoeide lasten ad € 25.000,- worden beschikbaar gesteld ten laste van de geormerkte middelen Beschermd Wonen binnen de Algemene Bestemmingsreserve (ABR)

663 Projectleider kwetsbare inwoners

In 2019 tot 2021 is in Oost-Groninger verband een regionaal projectleider kwetsbare inwoners ingehuurd. Voor de uitvoering van een nieuwe opdracht omtrent regionale afstemming en beleidsvoorbereiding op het gebied van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang (MO) en kwetsbare inwoners is deze projectleider wederom benodigd.

De hiermee gemoeide lasten ad € 17.439,- worden beschikbaar gesteld ten laste van de geormerkte middelen Beschermd Wonen binnen de Algemene Bestemmingsreserve (ABR).

663 Beschermd Wonen

De gemeente is sinds 1 juli 2021 zelfstandig verantwoordelijk voor de Toegang Beschermd wonen. De middelen Beschermd Wonen die de gemeente als voorschot voor de zorgkosten ontvangt vanuit de Centrumgemeente Groningen worden budgettair neutraal bijgesteld met € 1.763.000,-.

682 voogdij/18+

Voor de voogdij/18+ heeft de gemeente via de septembercirculaire een bedrag van € 87.532,- aan loonprijscompensatie gekregen. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

682 Woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel bepaalt welke gemeente (financieel) verantwoordelijk is voor de zorglevering aan de jeugdige. Dit is met name relevant wanneer een jeugdige in een andere gemeente bij een zorgaanbieder woont dan waar de ouders/verzorgers wonen. Het oude woonplaatsbeginsel stelt dat de gemeente waar de gezagsdrager van de jeugdige ingeschreven staat verantwoordelijk is.

Vanaf 1 januari 2022 is een nieuw woonplaatsbeginsel ingevoerd. Het nieuwe woonplaatsbeginsel stelt dat de gemeente waar de jeugdige direct vóór aanvang stond ingeschreven, verantwoordelijk is. Dit is alleen relevant als er sprake is van zorg met verblijf. De verwachting was dat voor de meeste gemeenten dit niet tot een hele grote verandering zou leiden. Dat is bij ons niet het geval 23 jeugdigen die in 2021 onder onze verantwoordelijkheid vielen, vallen nu onder de verantwoordelijkheid van andere gemeenten. Andere gemeenten hebben in totaal 53 jeugdigen aan ons overgedragen. Dit zijn jeugdigen die zware en dure jeugdhulp nodig hebben, onder meer omdat ze niet thuis wonen (verblijfsproducten). Het budget voor de jeugdhulp wordt hierbij met € 2,1 miljoen verhoogd.

714 Uitvoeringsplan Gezondheid - Sport

De sportonderdelen binnen het uitvoeringsplan Gezondheid (beleidsproduct 714) worden verantwoord op het beleidsproduct 530 Sport, wat een budgettair neutrale verschuiving van € 49.000,- met zich meebrengt (zie eveneens beleidsproduct 530 Sport binnen programma 2.1).

714 Gezond in de stad

Naast de verlening van het stimuleringsprogramma Gezond in de stad (GIDS) heeft het rijk de bijdrage aan de gemeenten voor het GIDS-programma verhoogd. Voor onze gemeente betekent dit een extra bijdrage van € 12.697,- voor 2022. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

714 Ondersteuner Sociaal Domein

Een van de projectvoorstellen vanuit de RegioDeal is de inzet van een ondersteuner Sociaal Domein (osd). Deze osd-er wordt in elke gemeente ingezet om de kloof tussen het medische en sociale domein te dichten. Huisartsen bijvoorbeeld worden geconfronteerd met veel niet-medische vragen en een bijna onmogelijk verwijzingsvraagstuk. De osd-er legt deze verbanden wel en zorgt in overleg met huisarts en inwoner voor een goede oplossing. Door deze functie in Veendam aan deBasis te koppelen wordt meteen de link gelegd met Welzijn en het brede sociaal-maatschappelijke voorveld. De osd-er start in Veendam medio oktober 2022. De pilotfase loopt tot eind 2024. De pilot wordt aangestuurd en gemonitord door een werkgroep vanuit deBasis, de gemeente en door een tweetal verbonden huisartsen. In dit kader ontvangt de gemeente vanuit de Regiodeal voor 2022 een bedrag van € 9.162,- aan middelen voor de inzet van de ondersteuner. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt. De middelen die de gemeente voor 2023 en 2024 ontvangt ad € 43.978,- per jaar zijn budgettair neutraal verwerkt in de primitieve begroting 2023.

715 Prenataal huisbezoek

Vanwege de latere inwerkingtreding van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB JGZ) (1 juli 2022 in plaats van 1 januari 2022) stelt het rijk de rijksbijdrage neerwaarts bij met € 3.657,-. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
663	Nazorg uitstroom Beschermd Wonen	79.056	0	neutraal (relatie geoor-merkt BW binnen ABR)
663	Pilot buurtbemiddeling	25.000	0	neutraal (relatie geoor-merkt BW binnen ABR)
663	Projectleiding kwetsbare inwoners	17.439	0	neutraal (relatie geoor-merkt BW binnen ABR)
663	Beschermd wonen	1.763.000	1.763.000	neutraal
682	mei-circ22 IU Voogdij 18+	87.532	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
682	Effect woonplaatsbeginsel	2.100.000	0	nadeel
714	mei-circ22 Gezond in de stad	12.697	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
714	Onderdeel sport uitvoeringsplan Gezondheid	0	49.000	neutraal (relatie ander beleidsproduct en ABR)
714	Ondersteuner Sociaal Domein (OSD)	9.162	9.162	neutraal
715	mei-circ22 Prenataal huisbezoek	0	3.632	neutraal (relatie Alg. uitk.)
715	sep-circ22 Prenataal huisbezoek	0	25	neutraal (relatie Alg. uitk.)
		<u>4.093.886</u>	<u>1.824.819</u>	

Subprogramma 2.5 Bruisend centrum en levendige woonwijken

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage	Begroting na verwerking najaarsrapportage
	2022	2022	2022	2022
Baten				
820 Woningexploitatie / woningbouw	308.580	708.361	610.434	1.318.795
821 Stads- en dorpsvernieuwing	-	77.350	206.000	283.350
822 Overige volkshuisvesting	-	200.000	-	200.000
823 Bouwvergunningen (Omgevingsvergunningen)	402.300	502.300	150.000	652.300
830 Bouwgrondexploitatie	4.533.534	4.545.534	1.766.882	6.312.416
Totale baten	5.244.414	6.033.545	2.733.316	8.766.861
Lasten				
820 Woningexploitatie / woningbouw	785.581	1.162.027	818.696	1.980.723
821 Stads- en dorpsvernieuwing	662.370	922.459	117.500	1.039.959
822 Overige volkshuisvesting	586.717	1.205.831	111.784	1.317.615
830 Bouwgrondexploitatie	4.635.908	4.676.679	144.038	4.820.717
Totale lasten	6.670.576	7.966.996	1.192.018	9.159.014
Saldo programma 2.5.0	-1.426.162	-1.933.451	1.541.298	-392.153

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

820 Aankoop en sloop Boven Oosterdiep 39 Veendam

Het verbinden van de Industrieweg met de Bendiksstraat staat al jaren hoog op de wensenlijst van de gemeente. Door de aankoop en sloop van het pand Boven Oosterdiep 39 kan met het oog op mogelijke ontwikkelingen op het gebied dat achter het pand ligt worden ingespeeld.

De aankoop- en sloopkosten bedragen resp. € 200.000,- en € 40.000,-. Voorgesteld wordt om een krediet van € 240.000, beschikbaar te stellen.

Het perceel heeft nog geen nieuwe invulling en wordt derhalve toegevoegd aan de Materiële Vaste Activa (MVA). De MVA betreffen gronden met een vaste bestemming die niet in een transformatieproces zitten. Dit zijn bijvoorbeeld gronden die anticiperend en strategisch zijn aangekocht maar waarbij (nog) geen sprake is van een raadsbesluit met de vaststelling van een grondexploitatiecomplex of investeringsproject.

Het perceel (na sloop) wordt gewaardeerd op € 30.000,-. Na sloop wordt perceel afgewaardeerd (met € 210.000,-) tot dit bedrag ten laste van het geormerkte deel van de Algemene Bestemmingsreserve ten behoeve van de transacties in de vastgoedsfeer.

Op gronden wordt niet afgeschreven. De structurele rentelasten bedragen € 675,-. Dit is verwerkt in de primitieve begroting.

820 Wet kwaliteitsborging bouw

De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. Onder deze wet zullen kwaliteitsborgers zorg dragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde wettelijke taken en krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereed meldingen en informatieverstrekking van de start en einde van bouwwerkzaamheden. De gemeente ontvangt hiervoor in 2022 een bedrag van € 47.963,- en vanaf 2023 t/m 2026 jaarlijkse een bedrag van afgerond € 19.000,- vanuit het rijk. De bedragen voor 2023 en 2026 zijn verwerkt in de primitieve begroting 2023.

820 / 822 Formatieve ontwikkelingen Fysiek Domein

Dit betreft een budgettaire neutrale verschuiving binnen het programma vanwege de verantwoording van lasten in verband met de binnen dit beleidsproduct ingezette formatie.

820 Ontwikkeling 11e Laan Wildervank

De beoogde ontwikkeling van de de 11e Laan in Wildervank betreft de realisatie van 16 grondgebonden huurwoningen in de sociale sector samen met de herinrichting van de 11e laan. Binnen de ontwikkeling worden gronden geruild met Acantus waarbij Acantus een toegift betaalt (€ 141.092,-) en worden historische kosten met elkaar verrekend (€ 23.277,-) zodat er van Acantus totaal een bedrag van € 163.369,- zal worden ontvangen.

Binnen de ontwikkeling zullen een tweetal activa ad € 758.687,- worden afgeboekt. De vervroegde afschrijving van één van deze activa komt als last naar voren binnen programma 3, Ruimte voor ondernemers. Verder is er een bedrag van € 182.500,- nodig voor het bouwrijp maken van de locatie. Een deel van de totale kosten kan worden gedekt binnen de reguliere budgetten (€ 177.138,-). Het restant wordt gedekt vanuit een restant ISV middelen ad € 448.065,- en een onttrekking aan het onder 'transacties vastgoed' geormerkt deel van de Algemene bestemmingsreserve ad € € 151.615,-.

822 Gemeentelijke woonvisie

De huidige woonvisie loopt af per eind 2022. Vanwege nieuwe wet- en regelgeving, gewijzigde bevolkingsprognoses (2020) en recente inzichten op basis van regionaal woningmarktonderzoek (2022) wordt een nieuwe woonvisie opgesteld.

Deze nieuwe woonvisie zal in 2022 nog niet vastgesteld kunnen worden. Om in 2023 medewerking te kunnen krijgen de provincie bij ruimtelijke procedures voor woningbouwplannen is formele verlenging van de looptijd van huidige woonvisie nodig. Dit wordt via een afzonderlijk voorstel voorgelegd aan de raad.

In 2021 was voor de actualisatie van de woonvisie € 20.000,- beschikbaar gesteld. De niet bestede middelen (het volledige budget) zijn bij de Voorjaarsnota 2022 weer beschikbaar gesteld. Middels deze wijziging wordt een aanvullend budget van € 40.000,- beschikbaar gesteld.

Dit bedrag wordt (budgettair neutraal) gedekt uit de middelen, die wij vanuit de centrumgemeente ontvangen in het kader van de specifieke uitkering bevolkingskrimp (zie eventueel programma 5).

822 Opgaven wonen en SPUK bevolkingsdaling 2022

Er is sprake van extra opgaven op het gebied van het taakveld wonen in 2022/2023 die het nodig maken om aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen. Dit is mogelijk gemaakt vanuit SPUK bevolkingsdaling 2022 ad € 206.000,-. Naast de bovengenoemde € 40.000,- voor ontwikkeling van een gemeentelijke woonvisie zullen deze gelden als volgt worden ingezet.

Voorstel extra inzet wonen op basis van SPUK 2022	
Rotte kiezen	67.500
Woonbeurzen	10.000
Startersdag	5.000
Kaders wonen	20.000
Uitvoering RAK	5.000
Woonzorgvisie	8.500
Veendam Noordwest (uitvoering)	50.000

823 Leges omgevingsvergunningen

Vanwege een toename van het aantal aanvragen van leges omgevingsvergunningen (waaronder bouwleges) worden de inkomsten met € 150.000,- bijgesteld.

830 Actualisatie van de grondbedrijf complexen

Om inzicht te krijgen in de financiële stand van zaken in de projecten worden jaarlijks de grondexploitaties geactualiseerd. De actualisatie resulteert in een herijkte grondexploitatie die aan de Raad wordt aangeboden. Op grond van deze actualisatie worden de getroffen voorzieningen aangepast. Per saldo wordt er € 1.622.844,- aan de voorzieningen onttrokken.

De vrijvallende middelen vanuit de her-calcuatie van de grondexploitaties ad € 1.622.844,- worden geormerkt toegevoegd aan de Algemene Bestemmingsreserve voor co-financiering Buitenwoel tracé.

Voorziening	Aanvullen	Afromen
Railport	12.425	0
De Dallen	0	337.613
Wilkensterrein	0	2.060
Buitenwoel-Golfaan	0	1.374.451
Woellust gem	8.059	0
Lloyd's terras na 2020	70.796	0
	91.280	1.714.124
Per saldo incidenteel voordeel	1.622.844	

830 Woellust gemeentelijk deel afsluiten

Woellust bestaat uit 2 complexen. De gezamenlijke grondexploitatie (72471) en een deel waarvoor alleen de gemeente risico draagt (72470). De grondexploitatie waarvoor alleen de gemeente risico draagt werd gebruikt voor kosten die de gemeente moest maken ten gunste van het project maar welke niet volgens de gemaakte afspraken aan de gezamenlijke grondexploitatie konden worden toegerekend. Het project is reeds in een ver gevorderd stadium. De kans is klein dat in de toekomst nog kosten niet aan de gezamenlijke grondexploitatie kunnen worden toegerekend.

Op grond van de actualisatie wordt derhalve voorgesteld om de gemeentelijke grondexploitatie Woellust af te sluiten en de boekwaarde à € 52.758,- af te waarden. Dit wordt ten laste van de daarvoor getroffen voorziening gebracht.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
820	Boven Oosterdiep 39 Veendam	210.000	0	neutraal (tlv ABR tbv transacties vastgoedseer)
820	Formatieve ontwikkelingen Fysieke domein	0	23.284	neutraal
820	sep-circ22 wet kwaliteitsborging bouw	47.963	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
822	Gemeentelijke woonvisie	40.000	0	neutraal (irt middelen krimp)
822	Formatieve ontwikkelingen Fysieke domein	23.284	0	neutraal
822	Diverse uitgaven vanuit DU Krimp	48.500	0	neutraal (irt middelen krimp)
821	Bijdrage aan RWLP	67.500	0	neutraal (irt middelen krimp)
822	Wijkontwikkelplan Noord-West	50.000	0	neutraal (irt middelen krimp)
820	Ontwikkeling 11e Laan Wildervank	730.155	756.572	neutraal
822	SPUK bevolkingsdaling	0	206.000	neutraal (irt middelen krimp)
830	Vrijval voorziening GREX	0	1.622.844	neutraal (tgv ABR)
830	Woellust gem. deel afsluiten	52.758	52.758	neutraal (tlv voorz Woellust)
823	Leges omgevingsvergunningen	0	150.000	voordeel
		<u>1.270.160</u>	<u>2.811.458</u>	

Programma 3 Ruimte voor ondernemers

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten				
310 Handel, ambacht en industrie	153.973	153.973	-	153.973
311 Baten marktgelden	3.425	3.425	-	3.425
330 Nutsbedrijven	239.114	353.936	-	353.936
Totale baten	396.512	511.334		511.334
Lasten				
310 Handel, ambacht en industrie	364.669	641.569	199.037	840.606
330 Nutsbedrijven	350	350	-	350
341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij	2.639	2.639	-	2.639
Totale lasten	367.658	644.558	199.037	843.595
Saldo programma 3.0.0	28.854	-133.224	-199.037	-332.261

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

310 Ontwikkeling 11e Laan Wildervank

Onder subprogramma 2.5 (822) is de ontwikkeling van de 11e Laan in Wildervank toegelicht. Een deel van de kosten van de daar gemelde vervroegde afschrijving ad € 178.032,- wordt conform regelgeving binnen product 310 verantwoord.

310 Sfeerverlichting centrum Veendam

De gemeente heeft geïnvesteerd in de aanschaf van sfeerverlichting door de stichting BIZ waarbij de jaarlijkse kapitaallasten door de BIZ aan de gemeente vergoed werden. Vanwege ernstige problemen met deze verlichting is het noodzakelijk gebleken deze vervroegd geheel af te schrijven en de Stichting BIZ de resterende termijnen kwijt te schelden zodat er bij de BIZ financiële ruimte ontstaat voor het huren van vervangende sfeerverlichting. De lasten van deze vervroegde afschrijving, en kwijtschelding, bedragen € 21.005,- en zijn binnen de reguliere budgetten opgevangen.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
310	Afboeken boekwaarde 11e laan	178.032	0	neutraal
310	Kwijtschelding vergoeding kapitaallasten BIZ	21.005	0	neutraal
		<hr/>	<hr/>	
		199.037	0	

Programma 4 Leefbaar, duurzaam, hoge kwaliteit

Subprogramma 4.1 Kwaliteit voor de fysieke omgeving

Deelprogramma 4.1.1 Ruimtelijk gebruik, infrastructuur en beheer en onderhoud

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage	Begroting na verwerking najaarsrapportage	
	2022	2022	2022	2022	
Baten					
210	Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen	30.335	30.335	-	30.335
212	Openbaar vervoer	16.052	16.052	-	16.052
221	Binnenhavens en waterwegen	22.908	22.908	-	22.908
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	21.230	29.050	4.930	33.980
722	Riolering	165.878	165.878	-	165.878
724	Lijkbezorging	80.085	80.085	-	80.085
726	Baten rioolheffing	2.030.625	2.030.625	60.000	2.090.625
732	Baten begraafplaatsrechten	82.502	82.502	-	82.502
Totale baten		2.449.615	2.457.435	64.930	2.522.365
Lasten					
210	Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen	3.251.217	3.375.577	129.000	3.504.577
212	Openbaar vervoer	15.192	15.192	-	15.192
221	Binnenhavens en waterwegen	415.111	415.111	-	415.111
560	Openbaar groen en openluchtrecreatie	1.836.516	1.956.866	90.000	2.046.866
722	Riolering	964.005	964.005	-	964.005
724	Lijkbezorging	294.130	294.130	-	294.130
810	Ruimtelijke ordening	588.395	588.395	292.441	880.836
Totale lasten		7.364.566	7.609.276	511.441	8.120.717
Saldo programma 4.1.1		-4.914.951	-5.151.841	-446.511	-5.598.352

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

210 Herstel brug Buitenwoelhof

Onlangs zijn alle bruggen in Veendam geïnspecteerd. Tijdens deze inspectieronde is gebleken, dat de conditie en de constructie van de brug op begraafplaats Buitenwoelhof in een zeer slechte staat verkeert en wel zodanig dat een veilig gebruik van deze brug niet kan worden gewaarborgd. De brug is daarom afgesloten voor al het gemotoriseerd verkeer.

De brug wordt hersteld middels het plaatsen van een duiker. De incidentele kosten ervan worden geraamd op € 129.000,-.

560 Verkoop groenstroken

Vanwege verkoop van groenstroken wordt een incidentele opbrengst van € 4.930,- (voordeel) geraamd.

560 Maaien waterbodems

Het weghalen van de exoten en het beheren van bijvoorbeeld Krabbenscheer (in verband met de mogelijke aanwezigheid van de beschermde libellesoort de Groene Glazenmaker op deze plant) is een wettelijke verplichting. Er is dit jaar een explosieve groei van inheemse, maar vooral ook de exotische planten in de vijvers en overige waterpartijen. De hoge temperatuur in de afgelopen maanden is daar mede de oorzaak van. Voor het schonen van de vijvers en overige waterpartijen is daardoor een extra budget benodigd van € 90.000,-. Dit wordt ten laste van de reserve "Uitbaggeren vijvers" gebracht.

724 Uitbreiding asbestemmingen op begraafplaats Buitenwoelhof

Op de gemeentelijke begraafplaatsen in Veendam zijn er 3 mogelijkheden voor een asbestemming: het verstrooien van as, het plaatsen van een urn in het columbarium of in een urngraf. Dit wordt uitgebreid met de mogelijkheid om een urnament in een zuil te plaatsen op de begraafplaats Buitenwoelhof Veendam. Voorgesteld wordt om een krediet van € 13.500,- beschikbaar te stellen voor de realisatie van zuilen met een urnament op begraafplaats Buitenwoelhof. De extra structurele kapitaallast van € 3.004,- (rente en afschrijving in 5 jaar) is verwerkt in de primitieve begroting 2023 en maken onderdeel uit van de kostendekkendheid van de Verordening Lijkbezorgingsrechten.

726 Rioolheffing

De opbrengst is naar verwachting € 60.000,- voordeliger dan geraamd. Dit betreft grotendeels de rioolheffing eigenaren.

810 Invoeringskosten omgevingswet

Het Rijk draagt in het totaal € 150 miljoen bij aan de transitiekosten die gemeenten hebben gemaakt in aanloop naar de invoering van de Omgevingswet. Voor onze gemeente betekent dit een incidentele bijdrage van € 292.441,-.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
210	Herstel brug Buitenwoelhof	129.000	0	nadeel
560	Opbrengst verkoop groenstroken	0	4.930	voordeel
560	Maaien waterbodems	90.000	0	neutraal (tlv res uitbaggeren vijvers)
810	sep-circ22 invoeringskosten omgevingswet	292.441	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
726	Baten rioolheffing	0	60.000	voordeel
		<u>511.441</u>	<u>64.930</u>	

Deelprogramma 4.1.2 Milieu en duurzaamheid

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten				
721 Afvalverwijdering en -verwerking	400.126	400.126	-	400.126
723 Milieubeheer	-	-	942.470	942.470
725 Baten reinigingsrechten en afvalstofheffing	3.681.948	3.681.948	-	3.681.948
Totale baten	4.082.074	4.082.074	942.470	5.024.544
Lasten				
721 Afvalverwijdering en -verwerking	2.865.737	2.910.363	-	2.910.363
723 Milieubeheer	861.766	876.266	1.208.565	2.084.831
Totale lasten	3.727.503	3.786.629	1.208.565	4.995.194
Saldo programma 4.1.2	354.571	295.445	-266.095	29.350

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

723 Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten extra uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. In 2022 ontvangen de gemeenten een overbruggingsbudget om de reeds in 2022 de gewenste versnelling teweeg te brengen. De middelen die de gemeente hiervoor ontvangt vanuit het rijk bedragen voor 2022 € 214.291,-. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

723 Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III)

Het rijk verhoogt de algemene uitkering in 2022 in verband met de tweede herziening van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III). De regeling heeft als doel om de energie-efficiëntie van gebouwen te verbeteren. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het toezicht en de handhaving. Vanuit het rijk ontvangt de gemeente hiervoor € 1.804,-. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

723 Uitvoeringsprogramma Warmtevisie

Het Rijk verwacht van de gemeenten dat zij om een Transitievisie Warmte (Warmtevisie) op stellen. In maart 2022 is de Warmtevisie vastgesteld, waarin is gekozen voor inzet op een generieke gemeente brede isolatiecampagne. Voor uitvoering van de visie is het nodig om een Uitvoeringsprogramma op te stellen. De kosten voor het opstellen van een uitvoeringsprogramma worden geraamd op € 50.000,-. Voorgesteld wordt om dit bedrag beschikbaar te stellen ten laste van de binnen de Algemene Bestemmingsreserve geormerkte middelen voor de transitievisie warmte. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

723 Beschikkingen SPUK Energiearmoede

Begin 2022 heeft de gemeente een specifieke uitkering ontvangen waarmee kwetsbare huishoudens in huur- en koopwoningen ondersteund kunnen worden bij het nemen van maatregelen om op korte termijn de energierekening te verlagen. Aanleiding vormde de sterk gestegen energielasten.

De gemeente heeft in dit kader een specifieke uitkering (SPUK) ontvangen van in het totaal € 942.470,-. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
723	mei-circ22 DU uitvoeringskosten klimaatkoord	214.291	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
723	mei-circ22 Toezicht en handhaving voor EPBD III	1.804	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
723	Uitvoeringsprogramma Warmtevisie	50.000	0	neutraal (relatie geoormerkt binnen ABR)
723	Beschikking SPUK Energiearmoede	0	407.142	neutraal
723	Aanvullende beschikking SPUK Energiearmoede	0	535.328	neutraal
723	Middelen energiearmoede	942.470	0	neutraal
		1.208.565	942.470	

Deelprogramma 4.1.3 Toezicht en handhaving

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022	
	2022	2022	2022	2022	
Baten					
140	Openbare orde en veiligheid	30.737	135.501	-	135.501
Totale baten		30.737	135.501		135.501
Lasten					
120	Brandweer en rampenbestrijding	1.659.773	1.706.159	-	1.706.159
140	Openbare orde en veiligheid	584.125	739.048	33.913	772.961
Totale lasten		2.243.898	2.445.207	33.913	2.479.120
Saldo programma 4.1.3		-2.213.161	-2.309.706	-33.913	-2.343.619

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

140 Extra capaciteit BOA's

In de openbare ruimte verrichten BOA's belangrijk werk in specialistische en complexe beleids- en wetsgebieden. In de afgelopen jaren zijn BOA's binnen hun bevoegdheid ook steeds meer taken gaan uitvoeren. Het kabinet heeft structureel € 200 miljoen vrijgemaakt voor handhaving en veiligheid. Van dit bedrag wordt structureel € 25 miljoen voor de BOA's beschikbaar gesteld. De gemeente ontvangt vanaf 2022 structureel een bedrag van € 33.442,- voor de extra BOA capaciteit. Die bijstelling is budgettair neutraal verwerkt in 2022 en in de primitieve begroting 2023. Daarnaast ontvangt de gemeente een bedrag van € 471,- voor de bezwaarprocedure van het handhaven van de quarantaineplicht in 2022 in het kader van Covid-19. Ook deze bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
140	mei-circ22 DU Extra capaciteit BOA's	33.442	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
140	mei-circ22 DU Handhaving Quarantaine	471	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
		<u>33.913</u>	<u>0</u>	

Subprogramma 4.2 Kwaliteit door participatie

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022	
	2022	2022	2022	2022	
Baten					
610	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies	14.020.200	14.020.200	-	14.020.200
614	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	20.000	20.000	-	20.000
621	Vreemdelingen Re-integratie- en participatievoorziening Participatiewet	-	166.382	2.062.500	2.228.882
623	participatievoorziening Participatiewet	20.000	110.000	-	110.000
	Totale baten	14.060.200	14.316.582	2.062.500	16.379.082
Lasten					
610	Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies	15.437.344	15.895.235	-	15.895.235
611	Sociale werkvoorziening	10.071.282	10.060.130	542.354	10.602.484
614	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	2.464.036	3.664.036	1.261.408	4.925.444
621	Vreemdelingen Re-integratie- en participatievoorziening Participatiewet	117.836	315.028	2.062.500	2.377.528
623	participatievoorziening Participatiewet	1.585.569	1.699.684	107.858	1.807.542
	Totale lasten	29.676.067	31.634.113	3.974.120	35.608.233
	Saldo programma 4.2.0	-15.615.867	-17.317.531	-1.911.620	-19.229.151

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

611 WSW

In verband met de bijstelling WSW op basis van de mei/septembercirculaire 2022 is het budget Sociale werkvoorziening dat doorbetaald wordt aan Wedeka verhoogd met € 542.354,-.

614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid

Op basis van het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens krijgen de gemeenten de bevoegdheid om via de categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming – voor huishoudens met een laag inkomen ontvangen gemeente hiervoor incidentele middelen vanuit het rijk.

Vooruitlopend op de toekenning van deze rijksmiddelen is er via de Voorjaarsnota 2022 reeds een incidenteel budget van € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld. Op basis van de mei/septembercirculaire 2022 ontvangt de gemeente in het totaal € 2.461.408,-. De aanvullende middelen ad € 1.261.408,- worden toegevoegd aan het budget voor de bijzondere incidentele bijstand. Per saldo verloopt hiermee de bijstelling budgettair neutraal.

621 Opvang Oekraïners

Voor de periode 1 april tot en met 31 maart 2023 worden voor de crisisopvang Oekraïners 75 opvangplekken beschikbaar gesteld. Hiervoor wordt per opvangplek een vergoeding geboden. In totaliteit bedraagt de vergoeding tot met december 2022 € 2.062.500,-. Een en ander is budgettair verwerkt. De budgettaire gevolgen voor het 1e kwartaal 2023 zijn verwerkt in de primitieve begroting 2023.

623 Inburgering

In het bestuurlijk akkoord van het rijk met betrekking tot de opvang van asielzoekers is afgesproken dat het Rijk voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars ontvangt de gemeente een bedrag van € 41.406,- voor 2022 via de mei/septembercirculaire. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt in de begroting.

623 Participatievoorziening Participatiewet

Op basis van de meircirculaire gemeentefonds is binnen de integratie-uitkering Sociaal Domein een hogere bijdrage voor het participatiedomein ontvangen in het kader van wajong en begeleiding ad € 16.682,-.

623 Maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten

Op basis van de wet inburgering dient de gemeente te voorzien in de maatschappelijke begeleiding van inburgeringsplichtige asielmigranten en hun gezinsleden. De gemeente ontvangt hiervoor een bedrag van € 49.770,- vanuit het rijk via de septembercirculaire. De bijstelling is budgettair neutraal verwerkt.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
611	mei-circ22 Sociaal Domein Participatie onderdeel WSW	492.188	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
611	sep-circ22 Sociaal Domein Participatie onderdeel WSW	50.166	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
614	sep-circ222 energietoeslag	1.261.408	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
621	Opvang Oekrainers	2.062.500	2.062.500	budgettair neutraal
623	mei-circ22 IU Inburgering	8.308	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
623	mei-circ22 Einde lening inburgeringsplicht	2.589	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
623	mei-circ22 Nieuw Wajong	4.094	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
623	mei-circ22 Nieuwe begeleiding	12.588	0	neutraal (inburgering)
623	sep-circ22 maatsch begeleiding statushouders	49.770	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
623	sep-circ22 Asiel (inburgering)	30.509	0	neutraal (relatie Alg. uitk.)
		<u>3.974.120</u>	<u>2.062.500</u>	

Programma 5 Financiën

Programma 5 Financiën

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten				
911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	54.905	54.905	-	54.905
913 Overige financiële middelen	117.739	178.580	-	178.580
940 Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	50.000	50.000	-	50.000
Totale baten	222.644	283.485		283.485
Lasten				
911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar	4.800	4.800	-	4.800
913 Overige financiële middelen	83.245	83.245	-	83.245
922 Algemene baten en lasten	1.733.994	1.881.994	-777.334	1.104.660
930 Uitvoering Wet WOZ	135.050	135.050	-	135.050
940 Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belastingen	184.946	184.946	-	184.946
Totale lasten	2.142.035	2.290.035	-777.334	1.512.701
Saldo programma 5	-1.919.391	-2.006.550	777.334	-1.229.216

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

922 Extra huuropbrengst BWI-gebouw

De structurele gevolgen (voordelig) van de verhuur zijn budgettair neutraal verwerkt in relatie tot het budget actualisatie vastgoed in de primitieve begroting 2023 en naar rato (€ 12.666,-) in deze Najaarsrapportage.

922 Herschikking budgetten

Dit betreft een budgettair neutrale herschikking van enkele budgetten binnen de algemene baten en lasten in relatie tot overhead (personeel, huisvesting).

Beleidsproduct	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
922	Extra huuropbrengst BWI-gebouw	12.666	0	neutraal
922	Herschikking budgetten		790.000	neutraal (irt overhead)
		<u>12.666</u>	<u>790.000</u>	

Programma 5 Lokale heffingen

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage	Begroting na verwerking najaarsrapportage	
	2022	2022	2022	2022	
Baten					
931	Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers	1.314.646	1.314.646	-	1.314.646
932	Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren	7.046.960	7.046.960	-60.000	6.986.960
939	Baten precariobelasting	12.150	12.150	-	12.150
Totale baten		8.373.756	8.373.756	-60.000	8.313.756
Lasten					
Totale lasten		-	-	-	-
Saldo Lokale heffingen		8.373.756	8.373.756	-60.000	8.313.756

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

932 Onroerende zaakbelasting eigenaren

Rekening wordt gehouden met een minderopbrengst van € 60.000,- aan baten onroerende zaakbelasting eigenaren. Op de peildatum 1 januari 2022 werden de aannames van de woningen overtroffen (gunstiger). Ten aanzien van de niet-woningen bleken de aannames te positief (nadeliger). De aannames betreffen zaken als bijbouw en waarde-ontwikkeling.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
932	OZB eigenaren	60.000	0	nadeel
		<u>60.000</u>	<u>0</u>	

Programma 5 Algemene uitkeringen

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage	Begroting na verwerking najaarsrapportage	
	2022	2022	2022	2022	
Baten					
921	Uitkeringen gemeentefonds	57.849.399	59.487.952	3.792.259	63.280.211
923	Uitkering deelfonds sociaal domein	11.281.968	11.281.968	646.568	11.928.536
Totale baten		69.131.367	70.769.920	4.438.827	75.208.747
Lasten					
Totale lasten		-	-	-	-
Saldo Algemene uitkeringen		69.131.367	70.769.920	4.438.827	75.208.747

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

Mei- en septembercirculaire 2022

Dit betreft de bijstellingen op basis van de mei- en septembercirculaire 2022. In het verlengde hiervan zijn op diverse programma's aanpassingen verwerkt.

De doorwerking van de septembercirculaire 2022 is verwerkt in de primitieve begroting 2023.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
921	mei-circ22 Algemene uitkering	0	330.453	neutraal
921	mei-circ22 Algemene uitkering		1.492.765	voordeel
921	sep-circ22 Algemene uitkering	0	1.627.507	neutraal
921	sep-circ22 Algemene uitkering	0	341.534	voordeel
923	mei-circ22 Algemene uitkering deelfonds sociaal domein	0	596.401	neutraal
923	sep-circ22 Algemene uitkering deelfonds sociaal domein	0	50.167	neutraal
		0	4.438.827	

Programma 5 Dividend

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten				
913 Aandelen B.N.G.	73.000	196.513	-	196.513
913 Aandelen RSCG	10.000	10.000	-	10.000
Totale baten	83.000	206.513		206.513
Lasten				
	-	-	-	-
Totale lasten	-	-	-	-
Saldo Dividend	83.000	206.513		206.513

Er zijn geen wijzigingen.

Programma 5 Financieringsfunctie

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten				
	-	-	-	-
Totale baten	-	-	-	-
Lasten				
	-	-	-	-
Totale lasten	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-

Er zijn geen wijzigingen.

Programma 5 Overhead

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage	Begroting na verwerking najaarsrapportage
	2022	2022	2022	2022
Baten				
Overhead	2.179.042	2.179.042	12.666	2.191.708
Totale baten	2.179.042	2.179.042	12.666	2.191.708
Lasten				
Overhead	16.979.592	18.575.147	818.995	19.394.142
Totale lasten	16.979.592	18.575.147	818.995	19.394.142
Saldo Overhead	-14.800.550	-16.396.105	-806.329	-17.202.434

Toelichting per beleidsproduct en per wijziging.

BWI-gebouw

De (leegstaande) 5e verdieping van het pand aan de Jan Salwaweg 1-11 wordt verhuurd. De vergoeding voor servicekosten bedraagt op jaarbasis € 6.627,- en € 2.761,- naar rato in 2022.

De servicekosten en vergoeding worden budgettair neutraal verwerkt.

De huuropbrengst bedraagt € 30.399,- op jaarbasis. Deze structurele gevolgen zijn budgettair neutraal verwerkt in relatie tot het budget actualisatie vastgoed in de primitieve begroting 2023 en naar rato (€ 12.666,-) in deze Najaarsrapportage.

Beheer en toezicht Leer- en Sportpark (LSP)

Op het LSP doen zich ongewenste situaties voor, zoals alcohol- en drugsgebruik, vandalisme, vernielingen, vechtpartijen. De meeste ongeregeldeheden vinden buiten de kantoor-/ schooltijden plaats. Voor preventief toezicht is voor 1,5 jaar een Sportparkcoördinator aangesteld, die vooral dagelijks van 16.30-22.30 uur, in de weekenden en in de vakanties zichtbaar aanwezig zal zijn.

De kosten van de inzet voor de periode 1 juli 2022 t/m 31 december 2023 worden geraamd op €150.000,-. De financiële gevolgen voor 2022 bedragen € 50.000,-.

De financiële gevolgen voor 2023 ad € 100.000,- zijn verwerkt in de primitieve begroting 2023.

Herschikking budgetten

Dit betreft een budgettair neutrale herschikking van enkele budgetten binnen de algemene baten en lasten in relatie tot overhead (personeel, huisvesting).

Wijzigingen CAO

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen (verlofsparen). Hiermee kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke uren inzetten op een manier die past bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Bovenwettelijke vakantie-uren die worden gebruikt voor verlofsparen verjaren niet. Bovenwettelijke vakantie-uren die niet zijn verjaard, kunnen vanaf 1 januari 2022 worden gespaard.

Bij uitdiensttreding worden de opgebouwde spaaruren uitbetaald, daarnaast biedt verlofsparen de mogelijkheid voor medewerkers voor een langere periode, of voorafgaand aan pensioen, niet inzetbaar te zijn.

Dergelijke situaties deden zich ook al voor, maar dan betrof het onderlinge afspraken tussen werknemer en werkgever, waarvoor incidentele middelen beschikbaar werden gesteld op het moment dat een dergelijke situatie zich concreet deed.

Vanaf dit jaar is het echter vastgelegd in de CAO en kan iedere werknemer er gebruik van maken. Er dient dus een voorziening te worden gevormd.

Ten aanzien van het treffen van de voorziening moeten we uitgaan van aannames (in plaats van concrete situaties), die zich in de toekomst als concrete situatie kunnen gaan voordoen. Dit zal wordt daarna jaarlijks geactualiseerd,

De bovenwettelijke vakantie-uren die hiermee annex zijn in de afgelopen jaren al opgebouwd en zullen de basis vormen voor de eerste storting in de voorziening. We zijn gestart met het in kaart brengen hiervan. De financiële consequenties kunnen naar verwachting in het eerste jaar (vorming voorziening) substantieel zijn. Daarna zal er jaarlijkse actualisatie plaats vinden op basis van de opname en/of opbouw van verlofdagen in relatie tot de persoonlijke levens- en carrièreplanning van onze werknemers.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
overhead	Extra huuropbrengst BWI-gebouw	0	12.666	irt actualisatie vastgoed
overhead	Beheer en toezicht Leer- en Sportpark	50.000	0	nadeel
overhead	Herschikking budgetten	790.000	0	neutraal (irt financiën)
overhead	CAO-ontwikkelingen	pm	0	voorziening treffem ca
overhead	Afschrijving sfeerverlichting BIZ	0	21.005	neutraal
		<u>840.000</u>	<u>33.671</u>	

Programma 5 Vpb

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage	Begroting na verwerking najaarsrapportage
	2022	2022	2022	2022
Baten				
Vpb	-	-	-	-
Totale baten	-	-	-	-
Lasten				
Vpb	50.000	50.000		50.000
Totale lasten	50.000	50.000		50.000
Saldo Vpb	-50.000	-50.000		-50.000

Er zijn geen wijzigingen.

Programma 5 Onvoorzien

Beleidsproduct	Primitieve begroting	Begroting ná wijziging	Voorgestelde mutaties najaarsrapportage 2022	Begroting na verwerking najaarsrapportage 2022
	2022	2022	2022	2022
Baten				
Onvoorzien	-	-	-	-
Totale baten	-	-	-	-
Lasten				
Onvoorzien	99.283	99.283		99.283
Totale lasten	99.283	99.283		99.283
Saldo Onvoorzien	-99.283	-99.283		-99.283

Er zijn geen wijzigingen.

Toevoegingen / onttrekkingen aan reserves

Voor de toelichting van de aanpassingen wordt verwezen naar de toelichtingen, zoals opgenomen bij de vermelde beleidsproducten elders in de Najaarsrapportage.

Verkoop Raadhuisstraat 16

In de Voorjaarsnota 2022 zijn diverse budgetten beschikbaar gesteld vanuit 2021 ten laste van de Algemene Bestemmingsreserve. In het verlengde van besluitvorming in 2021 met betrekking tot de verkoop Raadhuisstraat 16 wordt hierbij € 265.000,- geraamd ten gunste van de geormerkte middelen binnen de ABR voor transacties vastgoed.

Overheveling vanuit de Algemene Bestermingsreserve naar de (nieuw te vormen) reserves

Winkelcentrum Wildervank en Doorontwikkeling Borgersworld

Bij het vaststellen van de Voorjaarsnota 2021 is bij amendement besloten om incidentele middelen beschikbaar te stellen voor respectievelijk de aanpak infrastructuur Wildervank (€ 700.000,-) en de doorontwikkeling van Borgerswold (€ 265.000,-) ten laste van de ABR. Dit betreft investeringen, die in meerdere jaren worden afgeschreven.

Voorgesteld wordt derhalve om hiervoor twee aparte reserves te vormen en om vanuit de ABR respectievelijk € 700.00,- en € 265.000,- toe te voegen aan deze reserves en om de toekomstige onttrekkingen in relatie tot de afschrijvingen van beide investeringen ten laste van deze reserves te brengen. Een en ander verloopt budgettair neutraal.

Beleids-product	Omschrijving	Nadeel	Voordeel	Budgettair effect
	<i>t.g.v. ABR (storting in)</i>			
980	Verkoop Raadhuisstraat 16 (geoormerkt transacties vastgoed)	265.000	0	nadeel
980	Voorlopige beschikking SPUK Sport (geoormerkt sport)	387.417	0	neutraal (progr. 2.1)
980	Vrijval voorziening GREX, tgv ABR (geoormerkt Buitenwoeltracé)	1.622.844	0	neutraal (progr. 2.5)
	<i>t.l.v. ABR (onttrekking aan)</i>			
980	Aankoop/sloop Boven Oosterdiep 39 (geoormerkt transacties vastgoed)	0	210.000	neutraal (progr. 2.5)
980	Nazorg uitstroom Beschermd Wonen (geoormerkt BW)	0	79.056	neutraal (progr. 2.4)
980	Pilot buurtbemiddeling (geoormerkt BW)	0	25.000	neutraal (progr. 2.4)
980	Projectleiding kwetsbare inwoners (geoormerkt BW)	0	17.439	neutraal (progr. 2.4)
980	Ontwikkeling 11e laan Wildervank	0	151.615	neutraal (progr. 2.5)
980	Uitvoeringsprogramma Warmtevisie	0	50.000	neutraal (progr. 4.1.2)
980	Vorming nieuwe bestemmingsreserve Doorontwikkeling Borgerswold	265.000	0	neutraal (binnen reserves)
980	Vorming nieuwe bestemmingsreserve Winkelcentrum Wildervank	700.000	0	neutraal (binnen reserves)
980	Compensatie BTW LSP irt Spuk Sport	0	795.585	neutraal (relatie geoormerkt sport binnen ABR)
	<i>Overige reserves</i>			
980	Maaien waterbodems (tlv reserve uitbaggeren vijvers)	0	90.000	neutraal (progr. 4.1.1)
980	Doorontwikkeling Borgerswold	0	265.000	neutraal (binnen reserves)
980	Winkelcentrum Wildervank	0	700.000	neutraal (binnen reserves)
		<u>3.240.261</u>	<u>2.383.695</u>	

VI. Wensenlijst

Onderstaand algemeen uitgangspunt wordt normaliter gehanteerd met betrekking tot nieuwe uitgaven:

'Tijdelijk, tot het moment dat een reëel sluitend meerjaren dekkingsplan door de raad is vastgesteld, alleen nieuwe incidentele/structurele uitgaven (nieuw beleid) te doen die voldoen aan de criteria onuitstelbaar en onvermijdelijk en waarvan de financiële gevolgen volledig in beeld zijn gebracht'

Er zijn evenwel diverse voorstellen ter besluitvorming aangeboden waarvan een aantal niet volledig voldoen aan de definitie van onvermijdelijk, maar die toch door het college als zeer wenselijk wordt geacht.

De resterende (niet gehonoreerde) “wensen” vanuit de Voorjaarsnota 2022 betreffen:

Verbinding DWM-weg met de Bendikstraat

Met ons collegebesluit van 19 juli 2016 hebben wij ingestemd met het plan voor de verdere realisering van een verbinding van de DWM-weg met de Bendikstraat en dit met hoge prioriteit op te nemen op de wensenlijst.

Het verbinden van de Industrieweg met de Bendikstraat staat al jaren hoog op het verlanglijstje van de gemeente en is onderdeel van het Meerjarenuitvoeringsprogramma (MUP) 2006-2020 van het in 2006 door de gemeenteraad vastgestelde Mobiliteitsplan. Met het doortrekken van de Industrieweg naar Dalweg 12 en de in dat kader aangelegde DWM-weg is daar reeds een aanzet tot gegeven. De kosten voor de voorbereiding en realisering van het verbinden van de DWM-weg met de Bendikstraat zijn geraamd op ca. € 3 miljoen. Het externe budget (omlabelen van de subsidie) is door de provincie niet toegekend. Er blijft een bedrag te dekken van 3 miljoen.

Krediet: € 3.000.000,-

Kapitaallasten: € 187.500,-

Verkeersveiligheid schoolomgevingen (fase 3)

In de motie tijdens de begrotingsvergadering november 2017 hebt u aangegeven dat aan het uitvoeren van fase 3 prioriteit moet worden gegeven. Het project voor het veiliger maken van de schoolomgevingen is nog niet volledig afgerond. Er resteren nog de maatregelen bij de scholen In de Manne en De Braskörf. De kosten daarvoor zijn geraamd op

Krediet: € 90.000 excl. btw

Kapitaallasten: € 5.625,-

Stimulering van de recreatieve en toeristische voorzieningen in Borgerswold.

Recreatiegebied Borgerswold is de afgelopen jaren volop in ontwikkeling. Het wint zowel lokaal als regionaal aan naamsbekendheid. Met het vaststellen van het nieuwe bestemmingsplan worden de mogelijkheden voor toeristisch ondernemers uitgebreid.

Dit biedt perspectief voor de ontwikkeling van de toeristisch-recreatieve mogelijkheden van het gebied in de komende jaren.

Voornamelijk de in 2017 georganiseerde evenementen en activiteiten hebben sterk bijgedragen aan de naamsbekendheid van Borgerswold. De verwachting is dat deze ontwikkelingen de komende jaren gaan toenemen.

Met het beschikbaar stellen van een budget specifiek voor het mogelijk maken van evenementen en het bekostigen van incidentele uitgaven voor marketing en promotie wordt de bekendheid en leefbaarheid van Borgerswold vergroot. De ervaringen uit 2016/2017 met betrekking tot evenementen leren dat met een kleine financiële impuls grote resultaten behaald kunnen worden qua bezoekersaantallen. Het doel van deze activiteiten is het genereren van naamsbekendheid van Borgerswold, het realiseren van herhaalbezoeken en aanvullend een bezoek aan het centrum van Veendam uit te lokken. Kort samengevat; het recreatiegebied Borgerswold heeft de potentie om een boven-provinciale trekpleister te worden op gebied van recreatie en toerisme.

Structureel: € 20.000,-

Stimuleringsregeling aanpak leegstand centrum Veendam

In de gemeente Veendam, zowel in het centrum als in de omliggende wijken, staan op dit moment meerdere panden leeg. De gemeenteraad van de gemeente Veendam heeft een leegstandverordening vastgesteld.

Het centrum in ruime zin en het kernwinkel- en uitgaansgebied in het bijzonder, is het visitekaartje van Veendam. Leegstand in het centrum is zeer beeldbepalend en vermindert de aantrekkelijkheid voor bezoekers. We willen met alle betrokken partijen komen tot oplossingen voor het verminderen van de leegstand. Het vinden van een passende oplossing voor een pand hangt vaak af van de mogelijkheden die de gemeente kan bieden voor functieverandering van het vastgoed en van ondersteunend en financieel beleid.

In veel gevallen zal het niet haalbaar blijken een nieuwe commerciële functie te vinden voor het vastgoed en zal creatief gezocht moeten worden naar oplossingen om het vastgoed met een andere passende functie in te vullen. Instrumenten daarbij zijn het inzetten van woningcontingenten en het inzetten van een stimuleringsregeling.

De stimuleringsregeling wordt ingezet voor het transformeren van leegstaand vastgoed naar andere functies, voor verplaatsing van ondernemers naar het centrum en voor de aanpak van gevels en puin. Op basis van een inventarisatie kan naar verwachting met een totaalbudget van € 1.500.000,- een substantieel deel van de opgave gefaseerd worden opgepakt.

Incidenteel: € 1.500.000,-

Waarvan reeds beschikbaar gesteld: € 500.000,-.

Op 8 mei 2018 is de Subsidieregeling stimulering detailhandel Veendam 2018 vastgesteld.

De raad heeft (via de ingekomen stukken) deze regeling in haar vergadering van 18 juni 2018 voor kennisgeving aangenomen.

In de raad van september 2018 is besloten om een subsidieaanvraag in te dienen voor € 100.000,- bij de Provincie Groningen (Retailagenda). In combinatie met de vereiste cofinanciering van € 150.000,- is daarmee een budget van € 250.000,- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de

Subsidieregeling stimulering detailhandel Veendam. De subsidieaanvraag is gehonoreerd. Daarmee kon worden gestart met de 1e fase en op 30 januari 2019 is de stimuleringsregeling in werking getreden.

Tijdens de uitvoering van de 1e fase kwamen een aantal zaken naar voren. Onder meer dat het wenselijk is om nog duidelijker aan te geven wat wel/niet voor subsidie in aanmerking komt.

Daarnaast geldt de winkelverbeteringssubsidie alleen voor leegstaande panden in het kernwinkelgebied.

Op grond hiervan heeft het college de Subsidieregeling stimulering detailhandel 2018, gewijzigd 2020 vastgesteld. Daarin is de verduidelijking van de (al geldende) voorwaarden meegenomen. Tevens is regeling verruimd door ook niet-leegstaande panden in het kernwinkelgebied de mogelijkheid te bieden tot het aanvragen van een subsidie.

Deze subsidieregeling kan dan ook worden ingezet voor een volgende (2e) fase om te komen tot een compacter kernwinkelgebied centrum Veendam.

Incidenteel benodigd bedrag voor de 2e fase: € 500.000,-.

Verbetering verkeersveiligheid op fietsroutes

Het gros van de maatregelen is/wordt uitgevoerd in het kader van beheer en onderhoud. De maatregel bij de aansluiting Ommelanderswijk-Tonckelweg van de lijst gehaald. Resteert nog de maatregel bij de oversteek Vrijheidsweg-Adriaan Tripweg. Hier is voorzien in de aanleg van een plateau ter plaatse van de kruising. Hiermee wordt de snelheid van het verkeer op de Adriaan Tripweg ter plaatse van de fietsoversteek afgeremd. De huidige voorrangssituatie wordt gehandhaafd. Voor de uitvoering van deze maatregel is een bedrag benodigd van € 25.000,- excl. BTW.

Krediet: € 25.000,-

Kapitaallasten: € 1.563,-

Glasvezelkabel in het buitengebied

De Stichting Kabelnet Veendam (hierna genoemd SKV) legt in het buitengebied (Wildervanksterdallen, Numero 13, Vosseveld en Kibbelgaarn) een glasvezelkabel voor het leveren van een snelle internetverbinding. De (incidentele) bijdrage voor het opvangen van de onrendabele topinvestering bedraagt maximaal € 200.000,-.

Incidenteel: € 200.000,- (maximaal)

VII. Meerjarenbegroting grondexploitaties

Gemeente Veendam

Meerjarenbegroting grondexploitaties

Paragraaf Grondbeleid

Begroting complexen grondbedrijf 2023

1. Inleiding

Het College van B&W moet volgens de richtlijnen van het BBV in de paragraaf grondbeleid bij de jaarrekening, verantwoording afleggen over het gevoerde grondbeleid. In aanloop naar de jaarrekening wordt, op basis van de geactualiseerde meerjarenbegroting van het grondbedrijf, een verwachting becijferd voor het grondbedrijf en de invloed hiervan op de jaarrekening. Deze actualisatie wordt u aangeboden in het kader van de behandeling van de najaarsrapportage zodat eventuele benodigde besluiten tijdig kunnen worden genomen voor het afsluiten van het boekjaar.

Per 1 januari 2016 is een wijziging van de BBV van kracht. De activiteiten binnen het grondbedrijf worden Vennootschapsbelastingplichtig. Een complex in het grondbedrijf is daarmee een daadwerkelijke bouwkaavelproductieactiviteit. De complexen die hier niet aan voldoen zijn ondergebracht onder de materiële vaste activa (MVA). De in het verleden gebruikte categorieën NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) en Overige gronden zijn eveneens ondergebracht onder de materiële vaste activa (MVA).

De rekenrente voor de complexen is voor 2022 vastgesteld op een reële waarde van 1,8%. Dit boekwerk bestaat uit een toelichting per project, een financieel overzicht en een overzicht van de afboekingen en voorzieningen.

1.1 Projectsoorten

Binnen het grondbeleid gaat het om een verscheidenheid en diversiteit aan projecten. Deze projecten kunnen niet allemaal op een uniforme wijze met elkaar vergeleken worden. De verschillende projecten worden financieel vastgelegd in complexen. De complexen worden ingedeeld in een aantal productgroepen.

Te onderscheiden projecten binnen de gemeente Veendam zijn:

1. industriegebieden in exploitatie;
2. woongebieden in exploitatie;
3. overige gronden (geen vastgoedexploitaties) en erfpachtgronden.

2. Industriegebieden

De gemeente kent 3 verschillende industriegebieden welke op dit moment in exploitatie zijn namelijk:

71150 Railport

71300 Industrierrein Dallen II

71350 Veendammer Poort

Hieronder volgt, per ontwikkeling, een uitleg over het project en mogelijke aanpassingen in de begroting voor 2023. De ontwikkeling van financiële stand in de industriegebieden wordt in Hoofdstuk 6 weergegeven. De exploitatiebegrotingen zijn terug te vinden in een aparte bijlage. Deze ligt ter inzage op het gemeentehuis in Veendam.

2.1 Railport, complex 71150

Het terrein is (gedeeltelijk) gelegen in de gemeente Menterwolde, maar maakt deel uit van de exploitatie van Railport en is als zodanig onderdeel van het grondbedrijf van de gemeente Veendam.

Er kan nog één kavel uitgegeven worden tussen het A.G. Wildervanckkanaal en de Spoorhavenweg. Deze is 7.200 m² groot en kan eventueel uitgebreid worden naar 7.700 m² (met inbegrip van een stuk naastgelegen restgrond). Op dit moment is er een belangstellende voor aankoop. Desondanks is de looptijd van dit complex met één jaar verlengd. Ten behoeve van de bijbehorende werkzaamheden zijn er in beperkte mate kosten opgenomen tot en met 2024. Het complex sluit met een negatief resultaat op eindwaarde per 31 december 2024 van afgerond € 229.174,-. Het resultaat is met € 12.425,- verslechterd en de voorziening moet worden opgehoogd met € 12.425,-. De reden van de verslechtering is dat de looptijd met 1 jaar verlengd is en er daarom extra rente wordt toegerekend aan deze grondexploitatie.

Risico:

De begroting sluit met een negatief resultaat, waarvoor een voorziening is opgenomen.

2.2 De Dallen II, complex 71300

Dallen II is gelegen tussen de N33 en de Adriaan Tripweg. Dit bedrijventerrein kenmerkt zich door de mogelijkheid tot vestiging van bedrijven in diverse categorieën (maximaal milieucategorie 3-4). Hiervoor is een beeldkwaliteitsplan voor het hele gebied vastgesteld. Het openbaar gebied is volledig aangelegd en de afwerking is woonrijp. De verwachting is dat de verkoop van de bedrijfskavels plaatsvindt in de periode t/m 2031.

Industrierrein De Dallen II

De uitgifteprognose voor de komende jaren is gebaseerd op serieuze leads. Er hebben in de afgelopen periode diverse gesprekken plaatsgevonden met meerdere belangstellenden. In 2021 en 2022 hebben er echter geen verkopen plaatsgevonden. Wel zijn er 2 optieovereenkomsten gesloten. De leads gaven wel aanleiding om de looptijd met 2 jaar in te korten. Dit heeft een positief rente effect. Op de langere termijn blijft de afzet nog altijd onzeker. In de grondexploitatie van 2021 werd, gezien de lange looptijd en de onzekerheid die dat met zich meebracht, er voor de geprognosticeerde kaververkopen na 2030 rekening gehouden met een gereduceerde uitgifteprijs van 25% van de basisuitgifteprijs als risicodekking. Omdat de looptijd nu met 2 jaar is ingekort is deze risicodekking komen te vervallen.

Het complex sluit met een positief resultaat op eindwaarde per 31 december 2031 van € 4.918.467,-. Het resultaat is veranderd van een negatief resultaat naar een positief resultaat, waardoor de voorziening van € 337.613,- kan komen te vervallen.

Risico:

De verkoop van het industriegebied (prijsniveau en verkoopsnelheid) vormen een risico met betrekking tot de rentelasten. De afzetverwachting is vooral op lange termijn onzeker.

Het industrieterrein is in 2009 aangelegd en afgewerkt. Trage verkoop leidt naast rentekosten tot onderhoudskosten. De grondexploitatie voorziet in kleine onderhoudswerkzaamheden. Groot onderhoud vormt op termijn een risico.

2.3 Bedrijventerrein Veendammer Poort complex 71350

In april 2010 is met de provincie en Rijkswaterstaat overeengekomen dat de gemeente Veendam € 3,9 miljoen (€ 3,65 miljoen na correctie aanbestedingsvoordeel) zou gaan bijdragen aan de verdubbeling van de N33 en in het bijzonder aan de aanpassing van de aansluiting op de N366 middels een half klaverblad. Om deze aansluiting mogelijk te maken moest het tracé van de N33 circa 150 m1 richting het oosten worden verlegd. Door deze verlegging ontstond er een terrein ter grootte van circa 6 hectare gelegen aan de noordzijde van de Geert Veenhuizenweg en aan de westkant van het nieuwe tracé van de N33. De zogenaamde Knik N33, later hernoemd naar 'Veendammer Poort'.

De locatie sluit aan op het bestaande bedrijventerrein De Zwaaiakom. Gelet op het grote areaal van reguliere bedrijventerreinen in de gemeente, de positieve kenmerken van het terrein (uitstekende zichtbaarheid, uitstekende bereikbaarheid, het is een A1-locatie) en de behoefte om te komen tot een bedrijventerrein dat onderscheidend is van/in de regio wordt gedacht aan een invulling met een (boven)regionale functie.

Ondanks het feit dat de verkoop van het bedrijventerrein nog niet is gestart is het eerste perceel in 2021 al opgeleverd. Daarnaast is er nog een tweede bedrijf met serieuze belangstelling om zich binnen het plangebied te vestigen.

Het complex laat een positief resultaat zien van € 264.143,- per 31 december 2025. Dit is een verbetering van € 142.246,- ten opzichte van het verwachte resultaat van vorig jaar.

Risico:

De verkoop van het bedrijventerrein (prijsniveau en verkoopsnelheid) vormen een risico met betrekking tot de rentelasten. De afzetverwachting is op de lange termijn onzeker. Op korte termijn is er iets meer zekerheid.

3. Woongebieden

Hieronder volgt een overzicht van de actieve woningbouwplannen.

71400	Wilkensterrein
72100/72110	Golfiaan 2 ^e fase
72470/72471	Woellust
72480/72481	Lloyd's Terras
78320	Terrein Kleine Vaartlaan
72500	Golfkop
72510	Kuifreiger

Hieronder volgt, per grondexploitatie, een uitleg over het project en eventuele aanpassingen in de begroting. De ontwikkeling van financiële stand in de woongebieden wordt in Hoofdstuk 6 weergegeven. De exploitatiebegrotingen zijn terug te vinden in een aparte bijlage. Deze ligt ter inzage op het gemeentehuis in Veendam. De grondexploitaties Golfkop en Kuifreiger zijn nieuwe ontwikkelingen. De raad zal bij de behandeling van de najaarsrapportage gevraagd worden deze exploitaties vast te stellen. Voorliggende rapportage maakt onderdeel uit van deze najaarsrapportage.

3.1 Wilkensterrein Complex 71400

Het voormalige Wilkensterrein gelegen aan het Boven Oosterdiep 126 – 136 heeft een grondoppervlak van afgerond 6,6 ha met hierop een loods en bijgebouw. Zowel het terrein als de loods en bijgebouw zijn meerjarig verhuurd (onder andere ten behoeve van een zonne-energiepark) en daarom uit de exploitatie gehaald en ondergebracht bij de materiële vast activa (MVA).

Het overgebleven stuk grond langs het Boven Oosterdiep is geschikt voor maximaal 6 woningen. Op dit moment wordt nagedacht om het terrein met particuliere kavels in te vullen. Het complex behelst daarmee alleen nog de woningbouwontwikkeling.

De gemeente is voornemens om het gebied zelf te ontwikkelen. Het betreft 2.312 m² aan te verkopen kavels.

Er moeten nog werkzaamheden plaatsvinden voor bouw- en woonrijp maken. Gezien deze werkzaamheden en de uitgifte die daarop volgt is de einddatum bepaald op 31 december 2023.

Het complex laat een negatief resultaat zien van afgerond € 61.657,- per 31 december 2023. Dit is een verbetering van € 2.060,- welke is ontstaan doordat het werkelijk rentepercentage 0,2% lager lag dan de geprognosticeerde rente.

Risico:

Er moet nog bodemonderzoek plaatsvinden op het Wilkensterrein. Aan de hand hiervan kan een saneringsplan gemaakt worden. Er bestaat een risico dat de geraamde saneringskosten niet voldoende zijn.

3.2 Golflaan 2e fase, complex 72100/72110

Project Golflaan 2^e fase, ook wel bekend als Buitenwoel ligt in een landelijk gebied, op een steenworp afstand van het Golfterrein. Het plan bestaat uit 3 deelgebieden, Golfeiland, Dijkeneiland en Bastioneiland.

De ontwikkeling is begonnen met de zuidelijke delen van het Bastioneiland en Golfeiland. Inmiddels zijn, binnen de uitgewerkte bestemmingsplanruimte van het noordelijk deel van het Bastioneiland, kavels in ontwikkeling genomen. Het zuidelijk deel van Dijkeneiland is op dit moment in voorbereiding en in verkoop.

De Oost Groninger gemeenten, samen met de provincie en maatschappelijke partijen, hebben in de Prestatiekader RWLP Regio Oost-Groningen 2018-2023 afspraken gemaakt over de woningprogrammering. Deze zijn gebaseerd op het regionale woningmarktonderzoek met indicatieve product-marktcombinaties (PMC's). Als gevolg van deze afspraken en de geprognosticeerde bevolkingsontwikkeling is het plan aangepast. Het onderdeel Golfeiland Noord is 2 jaar geleden uit de exploitatie gehaald waardoor de totale kosten van bouw- en woonrijpmaken en de totale opbrengsten lager uit vallen. Eerder was ook al het noordelijkdeel van Dijkeneiland uit de exploitatie gehaald.

In 2022 zijn er tot nu toe binnen dit complex 30 kavels voor projectmatige woningbouw onder optie. Daarnaast zijn er 2 particuliere kavels verkocht en 21 onder optie. Alleen op Dijkeneiland Zuid zijn nog enkele kavels beschikbaar. Bastioneiland (Zuid en Noord) en Golfeiland Zuid zijn allen uitverkocht met uitzondering van 1 particuliere kavel op Bastioneiland Zuid.

Het resultaat van de grondexploitatie bedraagt afgerond € 154.758,- per 31 december 2025. Het exploitatieresultaat is verbeterd met € 1.529.209,- ten opzichte van vorig jaar. De hoofdoorzaak is dat de grondprijzen voor Dijkeneiland Zuid zijn verhoogd en dat de looptijd met 5 jaar is ingekort. Het inkorten van de looptijd gaf enerzijds een voordeel op de geraamde rentelasten en anderzijds een besparing op de nog te maken kosten voor planbegeleiding zowel intern als extern.

Er was een voorziening opgenomen van € 1.374.451,-. Dit bedrag kan komen te vervallen.

Risico:

Het risico bestaat voornamelijk in de afzet van de kavels. De nog te realiseren opbrengsten zijn circa € 4,6 miljoen.

3.3 Woellust, complex 72470/72471

Project Woellust wordt gerealiseerd op het voormalig terrein van Duintjer. Woellust is een project dat Wind Groep (Vastgoed de Friesche Wouden B.V.) samen met de gemeente Veendam in ontwikkeling heeft. De gemeente heeft in 2004 de gronden gekocht van Vastgoed de Friesche Wouden BV, waarna een samenwerkingsovereenkomst is gesloten (6 januari 2004) voor de herontwikkeling van de gronden. De risicoverdeling van de grondexploitatie is 75% voor Wind Groep en 25% voor de gemeente.

Alleen het noordelijk deel van het plangebied is nog in ontwikkeling. Hier zijn 9 vrije kavels gesitueerd die allemaal verkocht zijn. Daarnaast zijn er in 2020 en 2021 in dit deel projectmatige woningen gerealiseerd langs de Sterrenboschlaan en de Sichtermanlaan (in de bocht langs de noordkant van het plan).

Op dit moment is het laatste plandeel, gelegen aan de westelijke uitloper van de Sterrenboschlaan in voorbereiding. Verkoop van de kavels voor de woningen aldaar staat gepland in 2022 en 2023. Daarnaast zal er de komende jaren geïnvesteerd worden in het woonrijp maken van de infrastructuur in Woellust.

De gezamenlijke grondexploitatie (PPS) heeft een positief resultaat van afgerond € 1.190.949,- per 31 december 2024. In 2007 is er € 564.997,- en € 278.332,- aan winst uitgekeerd. Per saldo is het resultaat € 347.620,- (€ 1.190.949 - € 564.997 - € 278.332). Het resultaat wijkt enigszins af van het resultaat van de in februari 2022 door beide partijen ondertekende grondexploitatie. Dit heeft te maken met het feit dat enkele gemaakte kosten à € 7.735,- in 2021 abusievelijk niet aan de exploitatie waren toegerekend. Dit wordt in 2022 hersteld.

Het resultaat is met circa € 49.736,- verslechterd ten opzichte van vorig jaar.

Het voordeel van de gemeente bedraagt € 86.905,- (25% van € 347.620,-).

Risico:

Vertraging betekent dat de rente kosten in geringe mate toe zullen nemen.

Woellust bestaat uit 2 complexen. De gezamenlijke grondexploitatie (72471) en een deel waarvoor alleen de gemeente risico draagt (72470). De grondexploitatie waarvoor alleen de gemeente risico draagt werd gebruikt voor kosten die de gemeente moest maken ten gunste van het project maar welke niet volgens de gemaakte afspraken aan de gezamenlijke grondexploitatie konden worden toegerekend. Het project is reeds in een gevorderd stadium. De kans is klein dat in de toekomst nog kosten niet aan de gezamenlijke grondexploitatie kunnen worden toegerekend. Voorgesteld wordt om de gemeentelijke grondexploitatie af te sluiten en de boekwaarde à € 52.758,- af te waarderen.

3.4 Lloyd's Terras, complex 72480/72481

Lloyd's Terras is een project uit het Masterplan Veendam, globaal gelegen op de gronden tussen Molenstreek, Spoorweg, Lloydsplein en Van Stolbergweg. Het gebied is bedoeld om nieuwe functies, zoals kantoren, zorg, vrijetijdsvoorziening en wonen, mogelijk te maken.

Voor de ontwikkeling van het gebied is de gemeente op 10 maart 2007 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met Rottinghuis B.V. De oorspronkelijke planopzet werd op termijn door economische ontwikkelingen niet meer haalbaar geacht. Er is daarna een aangepaste exploitatie gemaakt die ziet op een cluster van zorgvoorzieningen. Dit is recent aangevuld met wonen. Er zal op een deel van het plangebied (sociale) woningbouw worden gerealiseerd. Zijnde 50 appartementen en 13 grondgebonden rijwoningen. De verwachting is dat de grondgebonden woningen in 2022 en appartementen in 2023 worden gerealiseerd.

Per 1 juli 2021 zijn Rottinghuis B.V. en de gemeente overeengekomen om onder bepaalde voorwaarden de samenwerking te beëindigen. Er zijn onder andere afspraken gemaakt om de in het verleden gemaakte kosten te verdelen. Rottinghuis heeft de door hun gemaakte kosten afgewaardeerd ter grootte van € 830.000. Daarnaast heeft Rottinghuis een bijdrage geleverd à € 849.461,- in het afwaarderen van de door de gemeente gemaakte kosten tot 1 juli 2021. De resterende kosten van € 1.537.693,- zijn door de gemeente afgeboekt. De in het verleden getroffen voorziening van afgerond € 1.707.269,- is gebruikt om deze afwaardering te dekken.

Na 1 juli 2021 draagt de gemeente het volledige risico over de grondexploitatie. Deze grondexploitatie laat (na de bovengenoemde afwaardering) een negatief resultaat zien van afgerond € 70.796,- per 31 december 2026. Ten opzichte van vorig jaar betreft dit een verslechtering van € 235.270,-. De verslechtering wordt veroorzaakt door wijzigingen in het stedenbouwkundig plan waarbij een extra ontsluiting wordt gerealiseerd op de Van Stolbergweg. Tevens wordt een voorheen uit te geven perceel (perceel D) nu ingericht als openbare parkeerplaats.

Lloyd's Terras bestond voorheen uit 2 complexen. De gezamenlijke grondexploitatie (72481) en een deel waarvoor alleen de gemeente risico droeg (72480). De grondexploitatie waarvoor alleen de gemeente risico droeg werd gebruikt voor kosten die de gemeente moest maken ten gunste van het project maar welke niet volgens de gemaakte afspraken aan de gezamenlijke grondexploitatie konden worden toegerekend. Nu de gemeente alleen verder gaat en de historische kosten worden afgeboekt is het complex 72480 in 2021 afgesloten.

Risico:

Het risico bestaat voornamelijk in de afzet van de kavels. Totaal is er circa 8.200 m² uitgifbare grond beschikbaar. Hiervan is 6.300 m² gereserveerd voor de genoemde woningen waarvan 2.000 m² reeds is verkocht en 4.300 m² onder optie. De uitgifte van de overige gronden zijn behouden gefaseerd over een periode van 5 jaar. Dit resulteert in een einddatum per 31-12-2026.

3.5 Kleine Vaartlaan, complex 78320

De Kleine Vaartlaan is een project in het westen van Veendam. In 2008 is met Rottinghuis Aannemingsbedrijf B.V. een overeenkomst aangegaan voor het realiseren van een bouwplan met 25 woningen. Hiervan zijn 21 woningen gerealiseerd. Het openbaar gebied rondom de verkochte woningen is reeds woonrijp gemaakt. Het overige deel is bouwrijp.

In 2020 zijn er 12 (huur) woningen gerealiseerd volgens het concept MorgenWonen (12 complete woningen in 12 dagen tijd). Deze woningen zijn overgedragen aan een belegger die ze verhuurt.

De 4 resterende woningen worden gerealiseerd in 2022 waarna aansluitend in het openbaar gebied woonrijp gemaakt wordt.

De grondexploitatie laat een licht positief resultaat zien van afgerond € 25.110,- per 31 december 2022.

Ten opzichte van vorig jaar is het resultaat verbeterd met € 15.486,-. Dit is hoofdzakelijk veroorzaakt door een indexering van de grondprijzen van de 4 woningen die op dit moment worden gerealiseerd.

Risico:

Het project wordt eind 2022 afgesloten en kent geen noemenswaardige risico's meer.

3.6 Golfkop, complex 72500 (nieuw)

De Golfkop is gelegen in de oksel van de Buitenwoellaan met de Golflaan. Het perceel waar de ontwikkeling plaats moet vinden is vanaf 2013 in eigendom van de gemeente en is op dit moment nog in gebruik als paardenweide. Gedacht wordt aan een toekomstige invulling met woningen voor voornamelijk starters op de woningmarkt. Dit in de vorm van 16 rijwoningen en 12 zogenoemde rug-aan-rug woningen. Het plan bevindt zich nog in de voorbereidingsfase. Het is de bedoeling om het gebied in 2023 bouwrijp te maken. De woningen worden projectmatig ontwikkeld en de realisatie staat gepland in 2023 en 2024 waarna aansluitend het openbaar gebied woonrijp zal worden gemaakt.

De grondexploitatie laat een licht positief resultaat zien van afgerond € 48.165,- per 31 december 2024.

Golfkop betreft een nieuwe ontwikkeling. De raad zal bij de behandeling van de najaarsrapportage gevraagd worden deze exploitatie vast te stellen.

Risico:

Het risico bestaat voornamelijk in de afzet van de woningen en bijbehorende kavels. De nog te realiseren grondopbrengsten zijn circa € 0,77 miljoen.

3.7 Kuifreiger, complex 72510 (nieuw)

De Kuifreiger is gelegen ten oosten van de gelijknamige bestaande woonstraat en ten zuiden van de Nijveenlaan te Wildervank. Het perceel waar de ontwikkeling plaats moet vinden is al jaren in eigendom van de gemeente en is op dit moment nog in gebruik als weidegrond. Gedacht wordt aan een toekomstige invulling met particuliere kavels. Totaal 13 kavels met diverse afmetingen in de bandbreedte van circa 550 tot 1.500 m². Het plan bevindt zich nog in de voorbereidingsfase. Het is de bedoeling om het gebied in 2023 bouwrijp te maken. De uitgifte van de kavels staat gepland in 2024 t/m 2026 waarna aansluitend het openbaar gebied woonrijp zal worden gemaakt.

De grondexploitatie laat een positief resultaat zien van afgerond € 411.754,- per 31 december 2026.

Kuifreiger betreft een nieuwe ontwikkeling. De raad zal bij de behandeling van de najaarsrapportage gevraagd worden deze exploitatie vast te stellen.

Risico:

Het risico bestaat voornamelijk in de afzet van de kavels. De nog te realiseren grondopbrengsten zijn circa € 1,26 miljoen.

4. Overige gronden (MVA's)

Sinds vorig jaar zijn NIEGG's en strategische- en overige gronden ondergebracht bij de Materiele Vaste Activa (MVA). Deze balanspost hoort als zodanig niet bij het grondbedrijf. Omdat deze posities een verbinding hebben met het grondbedrijf worden de overige gronden hier benoemd.

Overige terreinen en gronden

76340	Golfkop
72400	Wildervank Oost
76300	Cultuurgronden Borgercompagnie-Zuid
76330	Landbouwgrond Westerbrink
78030	Terrein vm. VSO/MLK
78330	Gronden Leeuwerik
78420	Industrieweg 10
79000	Erfpachtterreinen
71400	Wilkensterrein (deel loods)
71410	Wilkensterrein (deel zonnepanelen)
78050	Kielerbocht 1
78060	Torenstraat 86

4.1 Golfkop complex 76340

Dit terrein is in 2013 aangekocht als gevolg van de ontvlechting van de samenwerking met Geveke in Buitenwoel. Het terrein met een oppervlakte van circa 10.000 m² is gelegen in de hoek tussen de Golfiaan en de Buitenwoellaan en is goed ontsloten via de omliggende straten. De boekwaarde is € 157.884,-. Zoals in hoofdstuk 3.6 staat aangegeven worden de gronden ingezet voor de realisatie van woningbouw. Hierdoor zal dit terrein vanaf november 2022 onderdeel gaan uitmaken van de grondexploitatie van de Golfkop.

4.2 Wildervank Oost, complex 72400

Op deze locatie was in 2005 woningbouw gepland als uitbreiding van Wildervank Oost. Door de gewijzigde woningmarkt zijn ontwikkelingen uitgebleven en is het complex in 2011 afgeboekt naar landbouwwaarde. Het gezamenlijke oppervlak is 76.480 m² en heeft een boekwaarde van € 254.760,-.

4.3 Cultuurgronden Borgercompagnie-Zuid Complex 76300

In oorsprong zijn deze gronden verworven om voor een deel te gebruiken voor de verdere uitbreiding van het Langeboschemeer. De gronden zijn als agrarische grond in gebruik en verpacht. De oppervlakte is 195.765 m² en de boekwaarde is € 981.503,-.

4.4 Landbouwgrond Westerbrink complex 76330

Als gevolg van de ontvlechting van de samenwerking met Geveke in Buitenwoel is de landbouwgrond aan de Westerbrink in 2013 verworven als strategische grond. Met de grondpositie wordt beoogd een plaats te bieden voor een recreatieve ontwikkeling of de gronden als ruilgrond te gebruiken voor de verdere uitbreiding van het Langeboschemeer of andere ontwikkelingen. De oppervlakte is 395.529 m² en de boekwaarde is € 1.582.116,-.

4.5 Terrein voormalige VSO/MLK complex 78030

Betreft een locatie gelegen aan het Boven Westerdiep tussen de huisnummers 47 en 55. De locatie valt in het Masterplan Veendam. Inmiddels is het terrein niet meer nodig voor de uitvoering van het Masterplan. De kaveloppervlakte is 2.134 m² en biedt ruimte voor 2 tot 3 woningen. Het terrein, ontsloten aan het Boven Westerdiep, kan worden verkocht als bouwkaavel(s) en zal op korte termijn in exploitatie worden genomen. De boekwaarde is € 46.263,-.

4.6 Gronden Leeuwerik complex 78330

Deze grondpositie was beoogd (watergebonden) bedrijventerrein. De gronden kunnen vanwege geluidsbelemmeringen niet aan watergebonden bedrijven worden verkocht; daarom worden ze nu bij recht van opstal uitgegeven voor het exploiteren van een zonnepark. De boekwaarde is € 1.365.621,-.

4.7 Grond Industrieweg 10 Complex 78420

De positie bestaat uit een "natte" kavel gelegen tussen A.G. Wildervanckkanaal en de Industrieweg, naast de gemeentewerf. Op het terrein stond een leegstaand kantoorgebouw welke inmiddels is gesloopt. Verkoop van een deel van de kavel heeft in het najaar van 2020 plaatsgevonden. De verkoopopbrengst is in mindering gebracht op de boekwaarde, waarmee er nog een boekwaarde resteert van: € 136.582,-. Na de verkoop is het totale terrein nog circa 6.900 m² groot.

4.8 Erfpachtterreinen Complex 79000

De boekwaarde van het complex 79000 Erfpachtterreinen is € 30.780,-.

4.9 Wilkensterrein Complex 71400 en 71410

Het voormalige Wilkensterrein heeft een grondoppervlak van 62.280 m² met hierop een loods. Het terrein is aangekocht in 2013 en is gelegen aan het Boven Oosterdiep 126 - 136.

Circa 4.430 m² van het terrein is bestemd voor woningbouw waarvan circa 2.312 m² kan worden uitgegeven. Hiervoor is een vastgestelde grondexploitatie beschikbaar (zie paragraaf 3.1). Het overige deel van het terrein is opgenomen onder de MVA.

De loods en bijgebouw inclusief bijbehorend perceel à 14.920 m² worden meerjarig verhuurd.

Het overgrote deel van het terrein à 43.575 m² is verhuurd aan een exploitant van zonnepanelen. De overeenkomst is in 2019 gesloten. Daarnaast is begin 2019 een deel à 1.540 m² (€ 7.350,-) verkocht aan diverse eigenaren van aangrenzende percelen voor gebruik als tuingrond.

De boekwaarde van de loods en bijbehorend perceel (complex 71400) is € 216.000,-.

De boekwaarde van het terrein t.b.v. de zonnepanelen, volkstuinten en ontsluitingsweg (complex 71410) is € 589.910,-.

4.10 Kielerbocht 1 Complex 78050

Op de locatie Kielerbocht 1 staat op dit moment een schoolgebouw welke eind 2022 wordt gesloopt. Het vrijkomende terrein is circa 4.000 m² groot en heeft de bestemming maatschappelijk.

De boekwaarde is € 200.000,-.

4.11 Torenstraat 86 Complex 78060

Op de locatie Torenstraat 86 staat op dit moment een schoolgebouw welke eind 2022 wordt gesloopt. Het vrijkomende terrein is circa 1.700 m² groot en heeft de bestemming maatschappelijk.

De boekwaarde is € 50.000,-.

5. Warme gronden

Gemeenten verwerven gronden met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld. Dergelijke gronden worden in de regel geduid als ‘warme gronden’. Onder bepaalde voorwaarden (artikel 65 BBV) mogen deze gronden worden gewaardeerd op toekomstige bestemming (woningbouwlocatie). Deze voorwaarden zijn van toepassing op de Arriva locatie.

5.1 Arriva locatie complex 72490

Deze grond gelegen tussen de Sorghvlietlaan en de Langeleegte is in 2007 aangekocht als potentiële ontwikkelingslocatie. De centrumlocatie is als zodanig benoemd in het Masterplan Veendam. Het doel is een passende invulling te vinden die aansluit bij de omgeving en de ligging tegen het centrum van Veendam. Het terrein heeft een oppervlakte van circa 7.020 m². De boekwaarde is € 400.000,-.

6. Financieel overzicht grondexploitaties

Industriegebieden

complex	boekwaarde 1-1-2022	stand 18-8-2022	realisatie 2022	prognose eindwaarde	eindjaar
71150 Railport					2024
kosten	2.679.449	2.679.449	0	2.729.365	
opbrengsten	2.125.191	2.125.191	0	2.500.191	
resultaat	-554.258	-554.258	0	-229.174	N
71300 Dallen II					2031
kosten	23.778.144	23.780.178	2.034	26.704.053	
opbrengsten	7.685.085	7.704.378	19.293	31.622.520	
resultaat	-16.093.059	-16.075.800	17.259	4.918.467	V
71350 Veendammer Poort					2025
kosten	2.843.945	2.850.963	7.018	3.787.927	
opbrengsten	484.820	484.820	0	4.052.070	
resultaat	-2.359.125	-2.366.143	-7.018	264.143	V

Woongebieden

complex	Boekwaarde 1-1-2022	stand 18-8-2022	realisatie 2022	prognose eindwaarde	eindjaar
71400 Wilkensterrein					2023
kosten	1.032.002	1.034.241	2.239	1.249.237	
opbrengsten	885.910	885.910	0	1.187.580	
resultaat	-146.092	-148.331	-2.239	-61.657	N
72100/72110 Buitenwoel-Golflaan					2025
kosten	10.725.316	10.839.225	113.909	13.446.710	
opbrengsten	8.380.264	8.549.041	168.777	13.601.467	
resultaat	-2.345.052	-2.290.184	54.868	154.757	V
72470/72471 Woellust					2024
kosten	10.346.244	10.511.752	165.508	14.220.667	
opbrengsten	10.817.071	10.817.071	0	14.515.529	
resultaat	470.827	305.319	-165.508	294.861	V
72481 Lloyd's Terras					2026
kosten	4.291.091	4.370.297	79.206	6.641.580	
opbrengsten	3.843.091	4.108.291	265.200	6.570.784	
resultaat	-448.000	-262.006	185.994	-70.796	N
78320 Terrein vm Kleine Vaart					2022
kosten	261.224	261.224	0	424.578	
opbrengsten	449.688	449.688	0	449.688	
resultaat	188.463	188.463	0	25.110	V
72500 Golfkop					2024
kosten	0	0	0	724.219	
opbrengsten	0	0	0	772.384	
resultaat	0	0	0	48.165	V
72510 Kuifreiger					2026
kosten	0	0	0	850.338	
opbrengsten	0	0	0	1.262.092	
resultaat	0	0	0	411.754	V

* het resultaat van Woellust betreft het saldo van de afwaardering van de gemeentelijke grondexploitatie en het gezamenlijk projectresultaat.

7. Overzicht boekwaardes overige gronden (MVA)

complex	boekwaarde 1-1-2022
72490 Locatie Arriva	400.000
76340 Golfkop	157.884
72400 Wildervank-Oost	254.760
76300 Cultuurgrond Borgercomp.-Zuid	981.503
76330 Landbouwgrond Westerbrink	1.582.116
78030 Terrein vm VSO-MLK	46.263
78330 Gronden Leeuwerik	1.365.621
78420 Industrieweg	136.582
79000 Erfpachtterreinen	30.780
71400 Wilkensterrein (deel loods)	216.000
71410 Wilkensterrein (deel zonnepanelen)	589.910
78050 Ontwikkellocatie Kielerbocht 1	200.000
78060 Ontwikkellocatie Torenstraat 86	50.000
Totaal overige gronden	6.011.419

8. Voorzieningen

complex (BIE)	Eindresultaat	Reeds voorzien t/m 2021	Actualisatie
71150 Railport	-229.174	216.749	12.425
71300 De Dallen	positief	337.613	-337.613
71350 Veendammer Poort	positief		
71400 Wilkensterrein	-61.657	63.717	-2.060
72110 Buitenwoel-Golfiaan	positief	1.374.451	-1.374.451
72470 Woellust gem	-52.758	44.699	8.059
72471 Woellust project	positief		
72481 Lloyd's Terras na 2020	-70.796		70.796
78320 Kleine Vaartlaan	positief		
72500 Golfkop	positief		
72510 Kuifreiger	positief		
totalen	-414.385	2.037.229	-1.622.844

9. Meerjaren boekwaardenprognose

Overzicht boekwaardes Bouwterreinen per einde boekjaar 2021 (- bedrag is positief saldo)						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
71150 Railport	554.258	567.377	398.153	229.165		
71300 Ind. Dallen II	16.093.059	15.594.474	14.756.739	12.410.256	10.164.393	7.850.089
71350 Veendammer Poort	2.359.126	2.510.341	2.237.512	1.058.558	-264.143	
Totale boekwaarde bedrijventerreinen (92)	19.006.443	18.672.191	17.392.404	13.697.979	9.900.251	7.850.089
71400 Wilkens-DWM terrein	146.092	235.750	61.657			
72110 Golfiaan 2e fase project	2.047.594	3.111.877	175.228	-2.673	-325.850	-325.850
72471 Woellust project	-523.583	-450.835	-683.167	-347.620		
72481 Lloyd's Terras project	448.000	181.853	-25.375	116.842	133.948	70.796
78320 Kleine Vaart	-188.463	-25.110				
72500 Golfkop	0	478.799	161.140	-48.164		
72510 Kuifreiger	0	46.250	572.323	-6.264	-157.606	-411.753
Totaal boekwaarde Woongebieden (93)	1.929.640	3.578.583	261.806	-287.879	-349.508	-666.807